

TEŠKO JE I NEZAHVALNO BITI JAVNI DJELATNIK-FUNKCIONAR

Kad mediokritet dođe na vlast (i s njom se poistovjeti) onda on postupno gubi moć realnog prosuđivanja, Iskrivljeno doživljava sliku života i puka kojeg »predstavlja«. Gubi osjećaj mjere, te je sve manje okrenut materijalnoj i socijalnoj poziciji maličog čovjeka. Izgubi se i zaglavi u »visokoj politici«

Stranice 6. i 7.

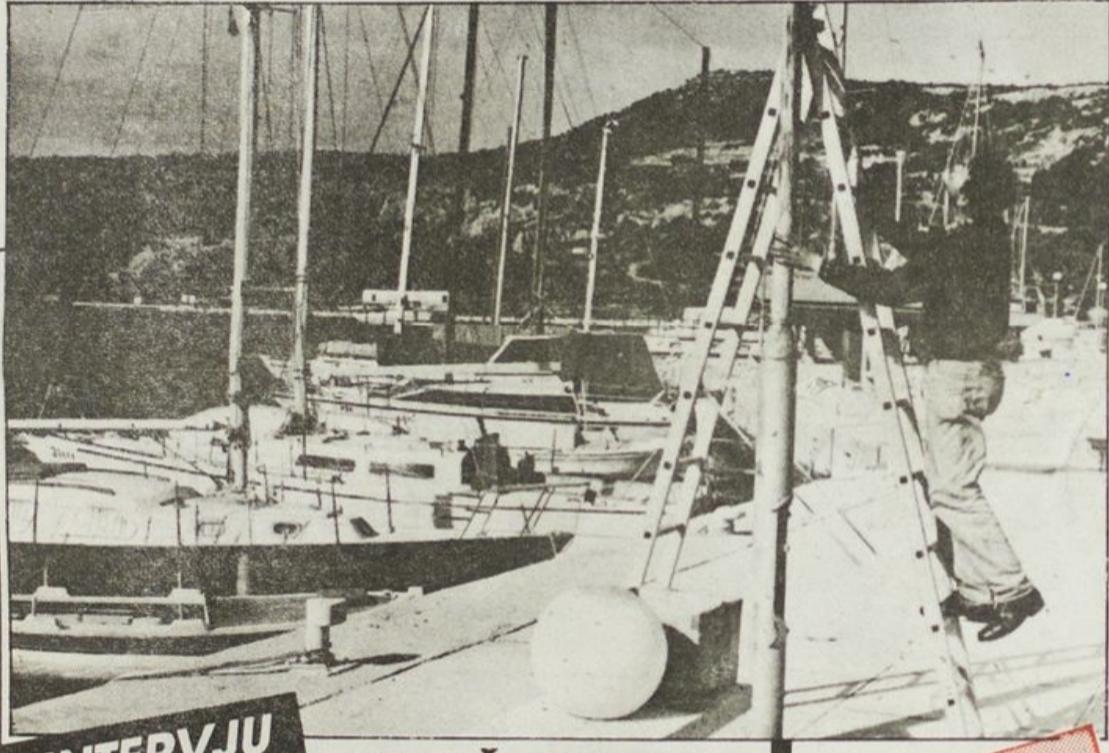

GLASILO ŽUPANIJE ŠIBENSKE

GOD. XXXII.,
BROJ 1576

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
Šibenik, 12. ožujka 1994.

CIJENA
1500 HRD

INTERVJU

IVAN SOŽA, DIREKTOR
MARINE »KREMIK«, PRIMOŠTEN

»REVIIJA«
PRESELILA
U BILICE

VRAĆAJU LI SE NAUTIČARI U DALMACIJU?

Veliko zanimanje za hrvatski nautički turizam pokazali su Austrijanci na specijaliziranom sajmu nautike u Tullnu pokraj Beča. Hrvatskim standom prošlo više od 70 tisuća ljudi. Nautičari namjeravaju ove sezone jedriti Jadranom i od Zadra do Dubrovnika. Među reklamnim materijalima našao se i prospekt Županije Šibenske. Nautički turizam obećava puno! Zašto?

Stranica 4.

U ŽARIŠTU

POVIJESNA SRAMOTA U OKUPIRANOM DRNIŠU

Stranica 2.

NOVI POGON ZA ZDRAVU PROIZVODNJU

Minulog tjedna useljena nova »Revija« tvornica u Bilicama jedina je u Hrvatskoj u cijelosti sagrađena u jeku rata. Prema finansijskim planovima, taj će pogon u budućnosti zaradivati oko 9 milijuna maraka bruto na godinu i zapošljavati oko petsto djelatnika u dvije smjene. Suvremena tekstilna tvornica u Bilicama, zasad je međutim, tek temelj za zdravo posovanje – jer »Revija« kao i ostali izvoznici u tekstilnoj djelatnosti zbog monetarne politike Valenticeve Vlade, nema poticajnih, već isključivo motive golog opštanka

Stranica 5.

WASHINGTONSKI SPORAZUM – POUKA O ŽIVOTU IZ RAČUNA

NOVI DAN - NOVA NAFAKA

U Kninu nemaju tako izražen osjećaj blizine ali im ga zato nastaje usaditi njihovi beogradski politički pokrovitelji. U Beogradu »kontaju« kako bi dobivši kulturnu i političku autonomiju njihova najzapadnija prekodrinska ekspozitura formalno ostala u Hrvatskoj, koja bi tako samo formalno, okupirana područja uključila u svoj ustavnopravni poredak...

Stranica 2.

POVIJESNA SRAMOTA U OKUPIRANOM DRNIŠU

D a je glupost svemirska pojava, odavno je znano i da je kontra-teza razumu i harmoniji prirodnih, odnosno božjih zakona, isto tako znade i priznaje ljudska civilizacija na ovom planetu. Čak štoviše, osnovno mjerilo u napretku civilizacije i kulture je u tome koliko je potisnuta i nadvladana glupost. I sve bi to bilo normalno kad se sva snaga i posljedice gluposti, ne bi okomile na jednu točku, umjesto na svemir. Na tom mjestu se onda sve okreće naopako, ruši se nebo, nestaju svetinje, gube kriteriji za istinu.

Upravo ovih dana, prema najavama iz Knina u četvrtak 10. ožujka »izvršit će se svečano preimenovanje« drniške osnovne škole »Dr. Božidar Adžija« u osnovnu školu »Spiridon Aleksijević«. Svečanost ima biti na najvišoj razini, kako u svjetovnom (potvrduje »skupština opštine«) i u duhovnom, »blagoslovju« vladika dalmatinski gospodin Longin!

Time bi bila stavljena točka na »svemu što su u protekle dvije i pol godine uradili izbezumljeni nesretnici, koji haluciniraju da su oni Drniš. Misle li oni time izbrisati tragove tisućletnjeg života i rada na tom komadu hrvatske zemlje. Znaju li da je upravo na tom dijelu intenzitet življjenja hrvatskog bica najveći, svjedoče o tomu velikani poput Meštrovića, Kosora, Gotovca, Odaka... Da o udjelu ljudi iz drniškog kraja u ovom sadašnjem sudobosnom vremenu i ne govorimo. Književnost, glazba, znanost, politika, sport zasigurno su područja u koja ti zaluđeni nesretnici i ne zaviruju, naprosto zato što nisu »potrošači te robe«. U krajnjoj liniji, oni koji znaju prosudjivati su prognavi iz Drniša bez obzira na nacionalnu pripadnost. Naša i svjetska javnost mora znati da su uz Hrvate i Srbe u velikom dijelu, pogotovo intelektualci, krenuli u progonstvo, radje nego ostali s četničkim vukodlacima, koji se iživljavaju nad opustjelim gradom.

Jesi li svjesni da tome »svečanom

U ŽARIŠTU

preimenovanju« neće biti nazočni učenici niti učitelji, koje su upravo ti zlatorvi potjerali iz škole i njihova grada. Oni su sada tu u blizini, slušaju vijesti o suludom iživljavanju nad njihovom školom, gradom i domovima. Oni rastu već treću godinu u prognostvu, postaju preozbiljni za svoj uzrast i jedino o čemu razmišljaju je povratak u svoju školu, svoj Drniš. Sanjaju školsku zgradu, dvoranu, igralište, podvornicu, park i poljanu. Tijelom su u »Solarisu«, »Medenoj«, Baškoj Vodi i drugdje, dušom su tam. Nije to grupa izgubljene djece, nego čitave generacije, preko osamdeset posto populacije, dobrim dijelom. Medu njima su i srpska djeca i učitelji. Ima li itko trijezan u tom ludačkom kolu, da se upita što to vi ljudi radite? Jeste li svjesni koliki je vaš griješnik. Vi niste samo razbojnici koji ubija-

ju pojedinca, vi oduzimate djetinstvo generacijama. Što će biti sutra? Ta škola je izgrađena dinarom i trudom hrvatskog čovjeka za potrebe čitavih generacija. Koji to učitelji imaju snage i obraz ulaziti u te učionice, gdje su im učenici, boje li se praznih klupa. Što će im sutra reći kolege, dojčerašnji prijatelji pa i sunarodnjaci?

Bez obzira na sve, snaga ratnog stroja bivše JA, u koju su se pouzdali je prolazna i prošla je, zanos ludila i iluzije mogu trenutno nadvladati razum, ali kontinuitet življjenja i prirodno pravo na život u svome domu, svome gradu i svojoj školi, ostaje kao zakonitost.

»Svečano preimenovanje škole« u Drnišu je zapravo sramotan čin pred kojim će se stidjeti čak i djeca onih koji to sada čine. Neće to biti samo sramota pred učenicima i učiteljima, koji su oteli školu, nego pred povješću. A tko se nje srami slaba mu je budućnost.

I. BURIĆ

Svečani ophod kroz Drniš o 100. obljetnici rođenja I. Meštrovića

WASHINGTONSKI SPORAZUM - POUKA O ŽIVOTU IZ RAČUNA

NOVI DAN - NOVA NAFAKA

S vi dosadašnji europski angažmani međunarodne zajednice, oako kako se to birokratski kaže, rješenja krize u Bosni i Hercegovini dolmali su se kao onaj trik madioničara, žene u kutiji i pile. Madioničar pliš kutiju na tri dijela nastojeći da svaki od njih bude što veći i da žena na kraju ustane živa i zdrava. Svi dosadašnji planovi, sjetimo se Vance-Owenova, pravljeni su tako da Bosne ima i nema, da narodi u stvarnosti budu razdvojeni odnosno formalno ne budu, da se radi o razumnom kompromisu u kojem će formalno biti zadovoljen princip nepromjenjivosti granica silom, a stvarno bi međunarodno priznata Bosna i Hercegovina postojala jedino na kartama, po svoj prilici jedino onim meteorološkim. Sjetimo se, Vance-Owenov plan Srbi su odmah odbili, izvlačili se na referendum i po tko zna koji put unovčili svoju drskost, Muslimani su ga prihvatali protiv svoje volje, jedino su bosanskohercegovački Hrvati plan »od šuba« prihvatali, prvi ga potpisali i krenuli uzeti na terenu ono što su planom dobili a nisu imali. U istu su avanturu krenuli i Muslimani, dok su Srbi i dalje uporni da za sebe dobiju sve, a drugima što ostane, strpljivo čekali da im istrebljujući se Hrvati i Muslimani »pripreme teren«... Srbi su se u sukobu Muslimana i Hrvata dobro došao između ostalog i zbog toga da njime potkrlepe tezu o »gradanskom ratu« u kojem se Beograd, eto, samo trud zaštititi nacionalne interese Srba u svojim prekodrinskim ekspoziturama. Svjesna da rat u Bosni i Hrvatskoj nema izgleda poremetiti glavne evropske tokove, tek bi se možda želja za etničkom čistoćom mogla reflektirati na nekim njenim područjima, Europa je, ne pokazujući dovoljan stupanj zainteresiranosti za rat u Bosni, navrat nanos pisala i nudila sporazume i planove koje, uglavnom, po uzoru na Srbe ni preostale dvije strane nisu zarezivale. Možda i stoga što su Hrvati i Muslimani u nešto većoj mjeri postali svjesni evropske ravnodušnosti i njenog definitivnog odustajanja od pokazivanja zubi glavnim i odgovornim krivcima za rat na području pokojnice.

Onda je Clinton gurnuo Evropu na sporedni politički kolosjek i uzeo stvari u svoje ruke», kazat će mnogi skloni tumačenju da su velike sile često krojile sudbinu ovih prostora (zvanih Balkan), kao i da je s ovih prostora često upućivan zahtjev za njihovom arbitražom. Kako bilo nastao je preliminarni washingtonski sporazum. Hrvati su ga opet »od šuba« prihvatali, predsjednik Tuđman nazvat će ga i povijesnim, prihvatali su ga i Muslimani, ali

ne s toliko »žara«, dok Srbe, kako sami primjećuju, ovaj put nitko ništa nije ni pitao. Beha Hrvatima i Muslimanima ponudena je federalna formula koju su prispomenuti uvjetovali konfederalnim odnosom s Hrvatskom (što će nam preko TV ekranu svake večeri u »Slikom na sliku« u mozak tetovirati širokobriješki sugovornici Lj. B. Filipović). Kao da »gradivo« nismo utvrdili Iz Predsjednikovima obraćanja načiji i Predsjednikovke presice, u dva navrata, i u više navrata iščitavanjem crno na bijelo sporazuma o kojem svoje i jedino meritorno mišljenje trebaju reći hrvatski Sabor i hrvatski narod u Hrvatskoj. U krajnjem slučaju sporazum je preliminaran, a u ovom su trenutku mnoge stvari nepoznate. Prije svega što će i gdje će bosanski Srbi. Ako se i pokušamo složiti s nekim od dežurnih tumača sporazuma po kojima je istim »poražena velikosrbijanska« politika, ostaje činjenicom da nije poražena svijest iz koje je ona nastala. Bukač s Pala tvrde kako »nemaju ništa protiv hrvatsko-muslimanskog sporazuma, ali neka se ni njima ne odriče pravo da žive kako i gdje žele«. Dakle, teško, ali u »velikoj Srbiji« odnosno »savezu srpskih zemalja« koji uredno egzistira na meteorološkim izvještajima Miloševićeve televizije, glavama onih koji izvještaj kroje i pretplatničkim glavama ma gdje bile, u Beogradu, Palama ili Kninu. Sna o »velikoj Srbiji« oni se neće odreći, pogotovo ne sada kad su mu, drže, tako blizu. Naročito oni na Palama. U Kninu, doduše nemaju tako izražen osjećaj bližine ali im ga zato nastoje usaditi njihovi beogradski politički pokrovitelji. U Beogradu »kontaj« kako bi dobivši kulturnu i političku autonomiju njihova najzapadnija prekodrinska ekspozitura formalno ostala u Hrvatskoj, koja bi tako samo formalno, okupirana područja uključila u svoj ustavnopravni poredak. Stvarno velikosrpski bi san postao java.

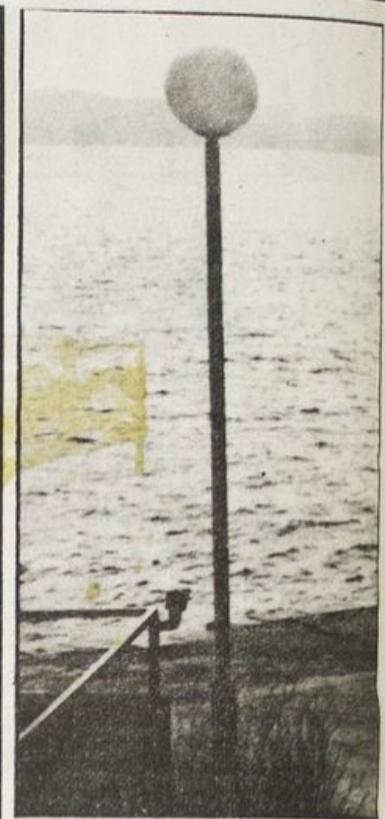
Utoliko ispadaju da je washingtonski sporazum pokušaj Amerike da Hrvate i Muslimane (osobito Hrvate) uvjeri kako se živi iz računa, dok Srbe i dalje pušta da se predaju strastima. Utoliko se taj pokušaj doima kao trik madioničara, koji bi poučen negativnim iskustvom svog prethodnika da kutiju sa ženom unutra prepili na tri dijela, nastojeći da svaki bude što veći i da žena iz kutije izmili živa i zdrava, kutiju prepila na dva dijela, jedan veći i jedan manji. Jer je tako ratna stvarnost zacrtala.

E da, a što je sa ženom? Ako Beograd dospogla bi se mjestično živa izmiliti iz kutije. I neko vrijeme dok se ne skinu sankcije održavati se na nogama.

IZ FONDA U STAMBENO-KOMUNALNOJ DJELATNOSTI

Raspodjela novca od subvencioniranja stanarina i podstanarina

Upravni odbor Fonda u stambeno-komunalnoj djelatnosti odlučio je utrošiti 182 milijuna dinara za subvencioniranje stanarina i podstanarina u jednom dijelu ove godine. Iako je izdvajanje u tu svrhu po stopi od 0,7 posto iz plaće trajalo lani do 3. studenog, kada je Zakonom ukinuto, Fondu su, nakon podmirenja subvencija za prošlu godinu, ostala od toga novca 182 milijuna dinara, koji će se raspodijeliti nakon što 31. ožujka prestane prikupljanje zahtjeva za subvencioniranje stanarina i podstanarina. Tijekom travnja obradit će se svi zahtjevi, a isplata će otpočeti u svibnju, retroaktivno od 1. siječnja 1994. i prema riječima Vlade Kalauza, trajat će dok novca bude. Stoga će Fond uvažavati samo zahtjeve utemeljene na općinskoj odluci o subvencioniranju stanarine i podstanarine donešenoj u siječnju 1991. Općina Šibenik, inače, bila je jedina općina u Hrvatskoj koja je subvencionirala i podstanarine.

Nova javna rasvjeta

Ovih dana Fond u stambeno-komunalnoj djelatnosti prikuplja ponude za izgradnju javne rasvjete na trasi od škole Petra Krešimira IV. do spoja s Jelačićevom i Mažuranićevom ulicom, te duž nove pješačke staze na cesti Meterize-Bilice. Javna rasvjeta bit će postavljena u dužini od 400 metara na deset stupova visokih četiri metra. Ponude će se prikupljati do kraja mjeseca, a očekuje se da će se radovi vršiti do ljeta.

Nakon pripremnih dogovora između Fonda i HEP-a, započet će i radovi na rekonstrukciji postojeće javne rasvjete od Vanjskog (Ulica S. Radića) do škole Petra Krešimira IV. na Šubićevu. S tim zahvatom izgraditi će se i cijelokupna javna rasvjeta u Ulici 29. listopada 1918. i Jelačićevu ulici, jer će strujni vodovi zbog sigurnosti biti uklonjeni u zemlju.

Novi kućni brojevi

Za sve ulice u Šibeniku čiji su se nazivi ili brojevi izmjenili, Fond u stambeno-komunalnoj djelatnosti kupio je nove pločice. Riječ je o 1200 oznaka naručenih kod zagrebačkog »Dekora«, koje je Fond platio nešto više od osam tisuća maraka. Oznake su besplatne, pa i za vlasnike privatnih kuća, a mogu se podignuti u prostorijama Fonda. Istodobno, za stambene zgrade nabavljene su i nove ploče sa znakovima za uzbunjivanje.

Linda MILIŠA

FRANKO ČEKO, ČLAN ŽUPANIJSKOG POGLAVARSTVA ZADUŽEN ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI

TKO I ŠTO OSNIVA I FINANCIRA?

N ovim ustrojem državne uprave i lokalne samouprave prestali su djelovati bivši sekretarijati društvenih djelatnosti i stvorena je jedinstvena shema ureda za sve županije.

Konkretno to znači sve županije u Hrvatskoj imaju jednak broj ureda državne uprave i on se kreće oko devet.

— Kažem oko devet, jer županije u kontinentalnom dijelu Hrvatske nemaju ured za turizam, već moguće neke druge uredske. Nekadašnji Sekretariat za društvene djelatnosti u skladu je s novim ustrojem razdvojen na dva ureda: Županijski ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu i na Županijski ured za zdravstvo, socijalnu skrb, radne odnose i inspekcijske poslove, kazuje Franko Čeko, član Županijskog poglavarstva zadužen za oblast društvenih djelatnosti. Istodobno, kada je riječ o financiranju, jasno je određeno što će država finansirati, a što se prenosi na lokalnu samoupravu. Od ustanova koje finansira država je prije svega osnovno školstvo.

— Ono je obvezno i država ga u cijelosti finansira. Država za sada finansira i srednje školstvo, iako su osnivačka prava zakonskim aktom nadležnog ministarstva prenešena na županije i one će biti osnivači srednjih škola na svojem području. Srednje školstvo nije obvezno, a mrežu škola će utvrditi županija prema kriterijima koja određuje Ministarstvo prosvjeti i kulture. Financiranje ustanove predškolskog odgoja je prenešeno na lokalnu samoupravu. Što se tiče ove djelatnosti na području naše Županije, nužno je izvršiti reorganizaciju predškolskih ustanova, kaže Čeko.

Mališani gradu i općinama

Kao osnivači ustanova i njihova finansiranja na području društvene skrbi o djeci predškolske dobi, pojavljuju se

da još nije precizno razgraničeno što je to državna uprava, a što lokalna samouprava, dalje prijedlog da se vrtići reorganiziraju prema teritorijalnom načelu. Time bi vrtići koji se nalaze na području grada Šibenika, prešli na finansiranje iz gradskog proračuna, a oni koji se nalaze na području općina te će općine i finansirati. U ovom se prijelaznom razdoblju javljaju brojne teškoće, jer općine nisu smogle vlastitih izvornih prihoda da bi sve to mogle zadovoljiti. No, u budućnosti to će biti trajna obveza općina, odnosno grada, govori Franko Čeko.

Kome kultura, informiranje, šport...

Kada je riječ o kulturi, kazuje Čeko, Šibenčani su dali svoj prijedlog nadležnom ministarstvu kako bi za nas bilo najbolje da se to riješi i kako bismo to "mi željeli". Institucije kulture koje postoje u gradu i zapravo su izvorno gradske, imaju i županijsko značenje. Stoga je predloženo da se osnivačka prava za Muzej grada Šibenika i Gradsku knjižnicu Jurja Šišgorića, Centar za kulturu koji je u postupku transformacije u Kazališnu kuću i Medunarodni dječji festival Šibenik, te Informativni centar Šibenik, prenesu na Županiju. U tijeku su dogovori da se zajednički, kao osnivači pojave i Županija i grad Šibenik za te ustanove. U skladu sa Zakonom između Županije i grada sklopit će se sporazum o pravima i obvezama, te o načinu finansiranja tih ustanova. Što se tiče športa, on je u potpunosti pod nadležnosti lokalne samouprave i na lokalnoj je razini. Za športske aktivnosti će se sredstva prikupljati na razini gradova, odnosno općina i na toj razini se i distribuiraju. Na području tehničke kulture, a za potrebe lokalnog stanovništva u općini, gradu i županiji, kada se radi o finansiranju isto je kao i sa športom.

Uredi i Ispostave

U skladu s Zakonima i nadležnim uredbama koje određuju ustrojavanje državne uprave, te jedinica lokalne uprave i samouprave, osim županijskih ureda postoje i ispostave tih ureda u općinama ili gradu. Trenutno, grad Driš ima ispostave županijskih ureda. Zašto i nisu li, trenutno u prednosti u odnosu na općine u okviru Županije Šibenske? Gospodin Čeko kaže:

— To je s razloga što se Driš trećiako, na neki način druga po važnosti cjelina u okviru Županije. Što se

tiče općina na području naše Županije, ovog trenutka mogu kazati da su planirane ispostave ureda za turizam za općine kojima je to osnovna djelatnost, kao što su Primošten, Tisno, Vodice te Skradin. Kada je riječ o Uredu za prosvjetu, kulturu... mi smo predviđeli samo ispostavu u Drnišu. Od Ministarstva uprave bilo nam je dozvoljeno da u okviru Ureda imamo do 16 djelatnika, službenika. Mi smo se opredjelili za 14 prema sistematizaciji. U ovom trenutku mi u stalnom radnom odnosu imamo tri djelatnika, uključujući i moje radno mjesto. Imamo dva djelatnika po ugovoru na 60 dana, te jednog djelatnika u okviru Županova Ureda kao namještajnika. To znači da bismo se mi trebali ekipirati. No, postoji bojazan od bujanja administrativnog aparata i država će se i u tom smislu morati odrediti. Postoji i bojazan da se ovi poslovi ne multipliciraju, pa da ih se obavlja i na razini grada, općine i županije. U ovom prijelaznom razdoblju, vjerojatno će se sve uvijeti i razlučiti, kaže Čeko. Ne vjeruje da će se, barem za sada ići na otvaranje ispostava određenih ureda u općinama na području Županije. Značilo bi to povećavanje administrativnog aparata, a to novim političko-težišnjim ustrojstvom države nije bila namjera. Konačno, najavljeno je da će se na sljedećem zasjedanju Sabora RH i o tomu progovoriti i donijeti, što je i očekivati, odredene uredbe ili naputke kako do te pojave ne bi došlo.

K. Rudan

KRONIKA

U Službi traženja šibenskog Crvenog križa do sada su evidentirana ukupno 23 zahtjeva za traženje nestalih i zatočenih osoba. Ti zahtjevi su prikupljeni tijekom akcije koju je sredinom proteklog mjeseca pokrenula Vladina komisija za zatočene i nestale osobe. Prema nekim podacima i procjenama Službe traženja šibenskog Crvenog križa sa šibenskog područja je nestalo ili je zatočeno oko 300 osoba.

Župna crkva Blažene Djevice Marije u Rogoznici, uveliko je oštećena uslijed udara groma u nevremenu koje je zahvatilo to područje. Tog su mišljenja i stručnjaci Zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Šibenika koji su cijelokupnu štetu procijenili na 200 tisuća njemačkih maraka. Budući da je zvono udarom groma pomaknuto iz ležišta ono se neće moći koristiti do daljnega. Rogozničku crkvu posjetio je i biskup šibenski, doktor Srećko Badurina.

Broj korisnika novčane naknade koja se prima posredstvom Zavoda za zapošljavanje, u veljači je porastao za 11 posto u odnosu na prethodni mjesec. Tako novčanu naknadu primaju sada 304 nezaposlene osobe. Nakon dvije godine, u Zavodu za zapošljavanje bilježe prvi put porast broja korisnika spomenute naknade. Razlog tomu je što prema novom zakonu pravo na novčanu naknadu imaju i nezaposleni demobilizirani hrvatski branitelji. Njih 47 to je pravo ostvarilo upravo u veljači ove godine.

U akciji KILOGRAM BRAŠNA, KILOGRAM SOLI ZA LIVNO, iz Šibenika je poslana druga pošiljka s devet tona hrane i higijenskih potrepština za Bilu, mjesto na livanjskom području. Organizatori akcije su šibenski Crveni križ i biskupiški Caritas, a besplatan prijevoz te humanitarne pošiljke osigurala je "Šibenka". Ta humanitarna akcija provodiće će se i dalje u znak solidarnosti sa stanovnicima Livna koji su prvi pomogli Šibeniku nakon rujanskog rata 1991. godine.

U Osnovnoj školi Petra Krešimira IV, po prvi put je uvedeno učenje stranih jezika za učenike prvog i drugog razreda. Učenici za sada uče samo engleski jezik jer su se za njega opredjelili i učenici i njihovi roditelji. Učenici će na kraju godine u knjiziće biti upisana i ocjena iz stranog jezika koja neće utjecati na uspjeh.

S. GRUBIĆ

POKRET "ZNANOST MLADIMA"

KRENULI MATEMATIČARI

Prošle subote u prostorijama Osnovne škole Jurja Dalmatinca Šibenski osnovci i srednjoškolci natjecali su se u znanju iz matematike. U natjecanju je sudjelovalo oko 190 učenika iz 16 osnovnih i srednjih škola s područja Šibenske županije. Tim natjecanjem koje je zapravo organizirano na općinskim, odnosno gradskim razinama, počeo je ovogodišnji ciklus POKRETA "ZNANOST MLADIMA". Za dvadesetak dana bit će organizirano natjecanje koje će imati županijski značaj. Pravo sudjelovanja na županijskom natjecanju imaju učenici koji su na općinskoj razini postigli najbolje rezultate. Oni koji pokažu najbolje znanje iz matematike na županijskom natjecanju, sudjelovati će na državnom natjecanju.

Prema rezultatima postignutim 5. ožujka na općinskom natjecanju iz znanja matematike, natjecateljske komisije su za županijsko natjecanje predložili najbolje matematičare. Među učenicima četvrtih razreda osnovnih škola najbolje znanje su pokazali Ante Baljkas i Tanja Kamušanec iz OŠ Vidici, te Marijan Paić iz OŠ Tina Ujevića. Između više od 30 učenika petih razreda osnovne škole koliko ih je sudjelovalo u natjecanju, najuspješniji su bili Vedran Miletić iz OŠ Rogoznica, Stipe Lambaša iz OŠ Tina Ujevića i Mario Reljan iz OŠ Vidici. Među učenicima šestih razreda najboljim matematičarima su se pokazali Joško Lalić iz OŠ Tina Ujevića, Angelo Markoč iz OŠ Vidici i Iva Ivas iz OŠ Jurja Dalmatinca. Među sedmašima najbolje znanje na temelju rezultata natjecanja pokazali su Petar Strižek iz OŠ Vidici, Silvija Čobanov iz OŠ Jurja Dalmatinca i Branka Rodić iz OŠ Fausta Vrančića. Tri najuspješnija matematičara osmih razreda koji će sudjelovati na županijskom natjecanju jesu Branko Gović iz OŠ Rogoznica, Mihovil Ivas iz OŠ Jurja Dalmatinca i Marijan Bilić iz OŠ Petra Krešimira.

Na županijsko će natjecanje iz matematike i 12 učenika Šibenskih srednjih škola koji su postigli najbolje rezultate na općinskom natjecanju. Tri su polaznika prvog razreda gimnazije i to: Ivana Grubišić, Maja Papak i Dijana Karabuva. Među učenicima drugih razreda srednje škole najuspješniji su Goran Kežić, polaznik Tehničke škole. Iz trećih razreda srednjih škola na daljnje će natjecanje iz matematike ići Marija Berač, Gimnazija, Marin Jaram iz Tehničke škole i Vladimir Batačević, gimnazijalac. I konačno, najbolje znanje među učenicima četvrtih razreda srednjih škola pokazali su Darko Podurliko, Ante Škaric i Denis Vukovićević. Svi su polaznici Tehničke škole. Broj učenika na županijskom natjecanju iz matematike može biti i veći. O tomu će odlučiti natjecateljska komisija, jer bi u pravilu trebale biti zastupljene sve škole iz općina na području Županije. Osim natjecanja iz matematike, dolazećih subota će biti održana i natjecanja iz fizike, kemije, biologije, zemljopisa i astronomije.

K. RUDAN

NA GOVORNICI: IVAN SOŽA, DIREKTOR MARINE »KREMIK«, PRIMOŠTEN

VRAĆAJU LI SE NAUTIČARI U DALMACIJU?

● Vratili ste se sa jednog od najvećih sajmova nautike, što je održan u austrijskom gradu Tulln. Recite nešto više o tom sajmu. Što on znači za Hrvatsku?

— To je najveći sajam nautike za područje Austrije i praktički jedinica nautike na austrijskom području. To je tradicionalni sajam koji se svake godine održava u Tullnu pokraj Beča, u prvom tjednu mjeseca ožujka. Trajao je četiri dana, točnije od 3. do 6. ožujka. U osam hala izložbenog prostora izloženo je sve što je nautičarima potrebno. Od raznih vrsta plovila do prezentiranja mogućnosti čarteriranja jedrilica, brodova. Sajam ima osobiti značaj za Hrvatsku jer, u pravilu najveći broj nautičara na Jadran dolazi upravo iz Austrije. Austrijski nautičari su, kazao bih, tradicionalno vezani za hrvatsko more i ratu usprkos oni su bili ti koji su najvjerniji ostali našim marinama. Bitno je kazati i to da je ove godine pokazan izuzetno velik interes austrijskih nautičara za dolazak u Dalmaciju. U vrijeme rata oni su bili stacionirani u sjevernom Jadranu, u tamošnjim marinama. No, ove godine oni ponovno idu prema marinama Dalmacije i stoga se očekuje znatan broj Austrijanaca koji će popuniti slobodne kapacitete u marinama Zadra, Murtera, Primoštena i dalje prema jugu, sve do Dubrovnika.

Povratak nautičara

● Kažete da postoji veliki interes austrijskih nautičara za Dalmaciju. Što to sasvim konkretno znači za marine na području Županije Šibenske?

— Kada to gledamo s aspekta Županije Šibenske, to znači da su nam se naši stari gosti, odnosno nautičari, koji su zbog ratnih prilika bili prisiljeni pomaknuti svoje brodove u sigurne marine, odlučili vratiti. To će, svakako ovisiti o sigurnosnim prilikama, ali s obzirom na interes, oni će se sigurno i ove godine u jednom znatnijem broju vratiti u naše marine. Mi u marini »Kremik« očekujemo 15 do 20 austrijskih nautičara koji će ponovno dovesti svoje brodove kod nas, iz sjevernih marina ili iz talijanskih marina. Ne ma sumnje da će se određeni broj nautičara vratiti sa svojim plovilima u sve naše marine. Na to ukazuje i činjenica što je i buking čartera za uskrsnje blagdane u sjevernim marinama dosta povoljan, što znači da će određeni broj nautičara krenuti na more. To je pomak u broju nautičara na našem moru, a samim time i mogućnost doticaja šibenskih marina. Marina »Kremik« spremno će dočekati prve ovogodišnje nautičare. Što se tiče dolazeće turističke sezone, očekujemo oživljavanje nautičkog turizma, prije svega u Dalmaciji, pa tako i u našoj Županiji. Osjeća se i trend povratak čarter kompanija koje su prije rata imale svoja plovila u našim marinama, pa je i to pokazatelj da nautički turizam ovu sezonu na području Dalmacije ima velike šanse. Šibenska županija je sa svojih osam marina najznačajnije zastupljena i sve to skupa ohrabruje.

● U brojnim turističkim kapacitetima

I. Soža

na području Županije i ovoga ljeta neće biti turista. Sasvim opravданo najviše se očekuje upravo od nautičkog turizma. I vi ste vidim, optimist...

— Pa, ako je bilo nekog organiziranog turizma u protekle četiri godine, dakle od 1991. do danas, to je svakako bilo u marinama. One niti su bile oštećene, niti uništene. Kapaciteti marina su u pogonu i sve su marine na našem području radile. Dakako, s onim kapacitetima i onoliko koliko su imale gostiju. Činjenica je da mi u marini »Kremik« za sve ove četiri godine imamo u prosjeku 115 do 120 brodova na stalnom godišnjem vezu. U marini »Hramina« taj broj je daleko veći, ali oni imaju i veće kapacitete. Ako govorimo u postocima, ostalo je u odnosu na prijeratno vrijeme oko 40 posto stalnih nautičara u našim marinama. Neki su dolazili, neovisno o sigurnosnim prilikama. Marine su tako bile jedini turistički kapacitet s nekakvim aktivnostima, u turističkom smislu. Uvažavajući sveukupno stanje, te podatke koje sam u dosadašnjem dijelu razgovora naveo, objektivno ove godine to i jesu jedini značajniji turistički potencijali od kojih se može očekivati nešto. Mi u Primoštenu imamo i pripravne hotelske kapacitete za prihvrat gostiju, ali...

Marine će živnuti!

● Mislite i dalje smo ipak tzv. krizno područje?

— Turisti na područje Dalmacije žele doći i doći će. U kojem će broju i hoće li doći

u Primošten, to ne možemo kazati. Stvar je to agencija i tour operatora. Moram kazati da su oni u svojim katalozima stavili Primošten na jedno značajno mjesto, prije svega s razloga što su kapaciteti pripravljeni. Hoće li realnost to dozvoliti, to mi ne možemo znati. Ali, što se tiče nautičara, sasvim je izvjesno da će oni doći na ovo područje u znatno većem broju nego prošle godine. Ako je prošle godine u marini »Kremik« tranzit bio 60 posto veći u odnosu na 1992. godinu, onda u odnosu prošle i ove godine očekujemo 100 posto veći broj tranzitnih nautičara. To bi bio sasvim solidan pomak, jer uvažavajući sve goste, nautičari su ipak posebna klijentela.

● Osim sigurnosnih prilika i prometna odsječenost Dalmacije je bila jednim od razloga nedolaska turista, pa tako i nautičara na ovo područje. Kakve su vaše spoznaje? Znaju li potencijalni gosti sve o nama?

— Jako dobro oni prate i poznaju doga-

stavljenu dvjema temama: »Mala zemlja za veliki odmor« i »Dalmacija i otoci«. Predavači su bili iz Ministarstva pomorstva i Hrvatske turističke zajednice. Naišli su na zapužen interes. Osobno mislim da je nastup na ovom sajmu i predstavljanje hrvatskog nautičkog turizma bio kvalitetan. Za četiri dana sajma kroz naš stand je prošlo više od 70 tisuća ljudi. Osobno sam dakle, zadovoljan i stoga što godinama ispred Udruge hrvatskih marina organiziram nastup hrvatskih marina na sajmovima. Zadovoljan sam i zbog toga što se marini »Kremik« određeni broj austrijskih nautičara ove godine vratiti. Ne samo naši stari gosti, već imamo interesa i novih. Slično je i s ostalim marinama. Naša marina može prihvati 260 plovila na moru i isto toliko na kopnu. Desetogodišnji rad marine je brojnim nautičarima doznao našu kvalitetu i u krajnjem slučaju poslovnost. I to je razlogom što smo uvjereni u oživljavanje rada.

● Nautički turizam se predstavlja i na drugim turističkim sajmovima. U tijeku je sajam u Berlinu. Nije li i to još jedna prilika?

— U Berlinu je jedan opći turistički sajam, najpoznatiji u svijetu i na njemu se, na berlinskoj turističkoj burzi sklapaju sasvim konkretni ugovori. Hrvatski nautički turizam je i tu prezentiran, kao i na ostalim sajmovima. No, tijekom godine održava se šest

Marina Kremik

daje kod nas, jer su za to zainteresirani. I na ovom sajmu u Austriji je, u načelu, apsolutno razbijena ta psihološka barijera o nesigurnosti, kako ploviljenja tako i dolaska u ovaj dio Hrvatske. Držim da je napravljen jedan ogromni pomak u razmišljanju austrijskih nautičara o mogućnosti dolaska kopnenim putem. Za razliku od lani kada nisu baš vjerovali u sigurnost dolaska preko Paškog mosta, te o pontonskom mostu preko Maslenice, ove godine su već na sajam došli sa spoznjom da sasvim sigurno do odredišta mogu doći i kopnenim putom. Na svaki upit o tomu kako mogu doći, odgovorili smo im, a brojni su nam stavlili primjedbu na visinu cijene trajektnog prijevoza, što je razlogom da ne idu morskim putom.

Županijski prospect

● Kazali ste da gužve za štandom nije nedostajalo. Jeste li zadovoljni predstavljanjem hrvatskih marina, pa tako i šibenskih, na sajmu?

— Značajno je reći i to daje marina »Kremik«, kao i sve marine koje su u sastavu Udruge hrvatskih marina i kompletan ACY sistem, bila na ovom sajmu na štandu kojeg je organizirala Hrvatska turistička zajednica. Bio je reprezentativan i pružala se mogućnost prave prezentacije nautičkog turizma. Među reklamnim materijalima bio je i prospect Županije Šibenske, koji je prije desetak dana izšao iz tiska. Interes je, kažem, bio veliki i podijeljeno je puno reklamnog materijala. Također, u suorganizaciji s »Austrija yacht club«, tradicionalno se održavaju i predavanja. Ove godine Hrvatska je pred-

specializiranih nautičkih sajmova u Europi. Iza nas su tri takva, dva u Njemačkoj i ovaj u Austriji. Na jesen su tri sajma: Fridrichshafen, Genova i Amsterdam. Prošle jeseni bili smo na tim sajmovima i prezentirali hrvatski nautički turizam za ovu sezonu. Kao predsjednik marketinške Udruge hrvatskih marina, moram kazati i to da zajednički nastupamo i sa ACY sistemom koji ima 19 marina, na svim sajmovima. Zajednički se dogovaramo o nastupu i načinu prezentiranja, svim pripremama i potrebnim aktima koji se upućuju Vladu RH s ciljem poboljšanja kvalitete rada hrvatskih marina i dolaska što većeg broja nautičara na naše more.

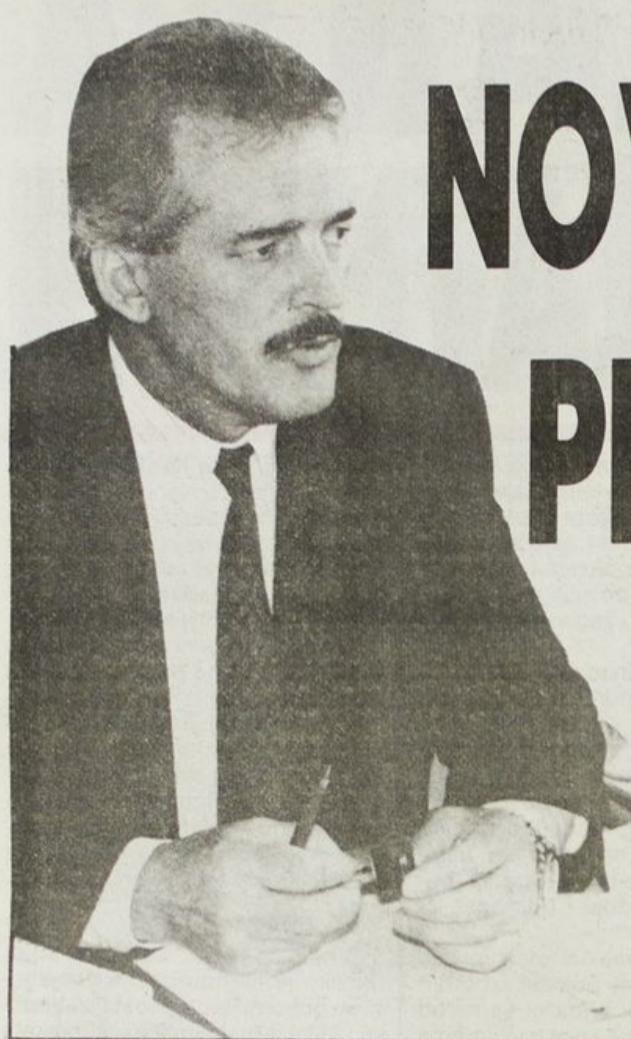
Razgovarala: Katarina RUDAN
(Snimio: Vilson POLIĆ)

Dogovor prije isplavljenja — austrijske posade za natjecanje »Kornati kup«

»REVJA« PRESELILA U BILICE

NOVI POGON ZA ZDRAVU PROIZVODNJU

Miljenko Stošić, generalni direktor »Revije«: »Zbog Valentićeve monetarne politike, iako smo izvoznici, možemo tek preživljavati!«

Ukrugu novog »Revijinog« pogona u Bilicama otvorenog u ponedjeljak, sve još mireš na novo. Iz uprave zgrade izlaze djelatnici pošte nakon što je spojena telefonska linija, a krojačice iz pogona vrijeme odmora provode na proljetnom suncu. Po mnogo čemu, one su rekorderi, istina s otežavajućim predzankom:

dugo, dugo vremena njihovo je poduzeće jedva poslovalo i po svemu sudeći, bilo balast Šibeniku. Čitavo to vrijeme i proizvodni i radni uvjeti kasnali su dalekoiza standarda ostalih tekstilaca — u tolikoj mjeri da se u godinama neposredno prije domovinskog rata najozbiljnije počela preispitavati u svrhu postojanja poduzeća — koje se nikako ne može osoviti na zdrave noge. Za zaključenje »slučaja Revija« trebalo je samo staviti ključ u bravu, ali je »Revija«, taj vječiti gubitak i gubitnik, tijekom proteklih ratnih godina postigla gotovo nemoguće. Novi pogon u Bilicama jedina je tvornica podignuta u Hrvatskoj za vrijeme rata u sigurno vododjelnica u poslovnosti šibenskih tekstilaca. Ovdje imaju sve uvjete, da prema finansijskom planu poduzeća ostvaruju 9 milijuna maraka bruto prihoda godišnje i da se, s razvojem poslova vrlo skoro u dvije smjene, uz sadašnjih 330 radnika zaposi još oko 150.

Novi početak s uspostavom demokratske vlasti

Miljenko Stošić, generalni direktor »Revije« kaže da je poduzeće kojemu je na čelu, imalo nekoliko početaka. U povijesti šibenskih krojača spominju se i 1945. i 1952. godina, tijekom kojih je »Revija« doživjela nekoliko organizacijskih promjena, čak i kao servis za vojne potrebe. S vremenom se poduzeće širilo, i uz, sada već stare pogone u Sarajevskoj ulici i na obali, kod kina »Odeon«, izgrađene su krojačnice u Skradinu, a potom i u Bosni i Hercegovini. Iako o proteklim godinama govori nerado, jer tada nije bio na čelu poduzeća, Miljenko Stošić, najviše zbog kronologije, to vrijeme u poslovanju i sigruno, propustima, označava tipičnim za sistem nekadašnje jugoslavenske federacije.

U novi pogon »Revije« u Bilicama još uvijek se unosi namještaj, a unutar pogona za branjeno je fotografiranje jer su neka proizvodna rješenja (još uvijek nesakrivena!) poslovna tajna

Tako je i izgradnja pogona u BiH imala najviše politički, a najmanje gospodarstveni smisao — jer su se pogodnosti ulaganja u BiH kao nerazvijenu republiku, kasnije vratile kao bumerang nelikvidnosti, tehnološke neprimjerjenosti — i gospodarskog promašaja. Ali, i ta su vremena za »Revijom« s BiH je napravljena i dobrena bilanca, taj se pogon osamostalio i odnedavno je u privatnim rukama, a »Revija« svoj novi život započinje u Bilicama. Bez imalo razmišljanja Miljenko Stošić preseljenje u taj prostor označava kao još jedan početak u povijesti poduzeća, spašenog od sigurne propasti, kako sam kaže, »s uspostavljanjem nove, demokratske hrvatske vlasti«. Jer, »Revija« je po prvi put u svom postojanju došla u priliku da razvija proizvodnju u tehnološki zaokruženom pogonu, gdje je recimo, moguće provesti takvu organizaciju rada pri kojoj neće biti malo, a nekmoli do 40 posto gubitaka zbog »praznih hodova«, kao što je to bio slučaj u starim pogonima. Preseljenje »Revije« u Bilice bio je bez sumnje, i interes grada, jer je tadašnja politička garnitura na čelu s Josipom Jurasom, uradila i priprema da se u Šibeniku započme renovirati postojeći hotel »Krka«, čemu je smetala »Revija«, kao posljednja šibenska industrijalna srca grada. Namjera da se »Revija« preseli u Bilice stara je skoro dvadeset godina — u to je vrijeme otkupljeno i zemljište na kojem je sagraden novi pogon, ali se jedino lošoj poslovnoj politici može pripisati propust što tada, kada je bilo investicija koje je inflacija vrlo brzo obezvrijedila, ništa nije napravljeno. Međutim, neposredno prije početka rata, kako govori Stošić, u Šibeniku se »našlo« sakupljenog novca iz samodoprinosa koji se zbog blizine rata nije ulagao, i koji je, kao kredit »Jadranske banke« odobren »Reviji« za izgradnju pogona na već oprije otkupljenom zemljištu. Ulasku u investiciju pogodovala je i u to vrijeme donesena Odluka tadašnje Skupštine općine Šibenik da se stari pogon »Reviji« dodijeli kao vlasništvo poduzeća kasnije upotrijebi-

ljenom kao »Revijin« ulog u investiciji — i gradnja nove tvornice u Bilicama — što je jedino moglo spasiti šibenske tekstilce — mogla je započeti. Prema ugovoru, radovi su trebali trajati od siječnja 1991. do srpnja, ali se rok nije mogao poštovati, u prvom redu zbog raspada Jugoslavije, što je otežalo nabavku materijala. Zastalo se i s dinamikom radova, jer se nije osigurao novac, pokazalo se nadalje, da treba dodatno uložiti i u postojeće skladište koje nije odgovaralo tehničkim zahtjevima novih uvjeta proizvodnje, a dosta je vremena trebalo, kaže Stošić, da se nabavljač opreme vrijedne 2 milijuna maraka, i instalirane u novi pogon po »leasing« sistemu, odluči, zbog ratnog rizika na taj korak. Unatoč krajnje teškim uvjetima proizvodnje za vrijeme napada i trajanja »opće opasnosti«, »Revija« je trebala zadržati postojećeg kupca, jer je i u to vrijeme, kada se radio za Hrvatsku vojsku, osamdeset posto proizvodnje išlo za izvoz. Da je odustao taj partner, »Reviji« bi teško tko mogao pomoći, jer se, u tržišnom smislu, nitko drugi zbog ratnih rizika nije usudio ući u posao s »Revijom«. Iako je embargu usmjeren protiv Srbije privukao mnoge inozemne firme u Hrvatsku, malo je tko htio u nesigurnu području Hrvatske. Za ilustraciju, tekstilna firma veličine »Revija« u Zagrebu ostvaruje tri puta veći bruto proizvod s istim brojem radnika! To znači da su kapaciteti popunjeni sa stotinu posto, dok se »Revija«, kao i 1991. u jeku rata, i danas muči s popunjenosću od svega 30, ili u boljem slučaju, 40 posto.

Jedini motiv — preživljavanje

Strani partner bio je već i ranije zainteresiran da »Revija« dode u novu tvornicu, jer u tom slučaju jamči stalni posao za vrijeme od pet godina i potpuno zapošljavanje kapaciteta. U tom slučaju treba prihvati sve njegove uvjete unutar sistema u kojemu se »Reviji« proizvodi ne prodaju s njenom eti-

jeg smo pogon izgradili — kaže Miljenko Stošić. Stoga, nova tvornica u Bilicama sigurno jest temelj za zdravu proizvodnju »Revije« u budućnosti, koja će sigurno krenuti sa završetkom rata. Ali, do tada, Miljenko Stošić kaže da se nešto mora promjeniti u monetarnoj politici Valentićeve Vlade, jer izvoznici, među kojima je i »Revija«, teško mogu podnijeti dramatične prilike u kakve su dovedeni nakon što je tečaj marke od listopada lani pa do danas pao za čitavih trideset posto. Kako govori Stošić, nije istina da je to realno, kako govore Valentić i njegovi suradnici, jer iz dana u dan, u određenoj neiskazanoj inflaciji, rastu troškovi i usluge i poskupljuje proizvodnja. Izvoznici nikada nisu mogli biti krivci za inflaciju, a s obezvrijedanjem marke su pogodeni, dok se proizvođači za domaće tržište snalaze i povoljnije posluju — kaže Stošić. Problemi nastaju i kada devize stignu do banke, jer nema dovoljno dinara, ali, kako napominje Stošić, barem u poslovanju s »Jadranskim bankom«, nasreću »Revija«, nikada nije imala tih, dodatnih problema. Vlada nadalje, nije ostvarila niti obećanje da će izvoznici biti stimulirani s posebnim premijama, pa Miljenko Stošić kaže da je istina u tome kako je jedino izvozna brana sposobna namaknuti realne izvore novca, dok sve ostalo pa tako i aktuelno obezvrijedivanje marke da bi se pokrili mnogi troškovi države — vodi ka inflaciji. Stoga, unutar tekstilne struke, pa tako i za »Reviju« kao izvoznika, ne postoje poticajni motivi, već isključivo motivi za golim preživljavanjem.

Nije to ništa novo za »Revijine« krojačice, koje u prosjeku zaraduju oko 200 maraka mjesечно. Nakon što je rad generacija njihovih prethodnika bio obezvrijedivan, i nakon što je loša poslovna politika poduzeća »Reviju« dovela do zatvaranja, novi pogon sagraden je bez ikakve stimulacije, jer za tekstilce država to ne predviđa.

B. PERIŠA
(Snimio: V. POLIĆ)

Rad generacija »Revijinih« krojačica dugo je godinu bio obezvrijedivan, da bi tek sadašnji djelatnici doživjeli da rade u primjerenoj prostoru i s jasnom perspektivom po završetku rata. Uskoro će pedeset posto dionica »Revije« otkupiti sami radnici, a s drugom polovicom raspolažati će u postupku privatizacije Fond za privatizaciju

TEŠKO JE I NEZAHVALJAVNI DJELATNIK-FU

**POLITIKA,
VLAST I NAROD**

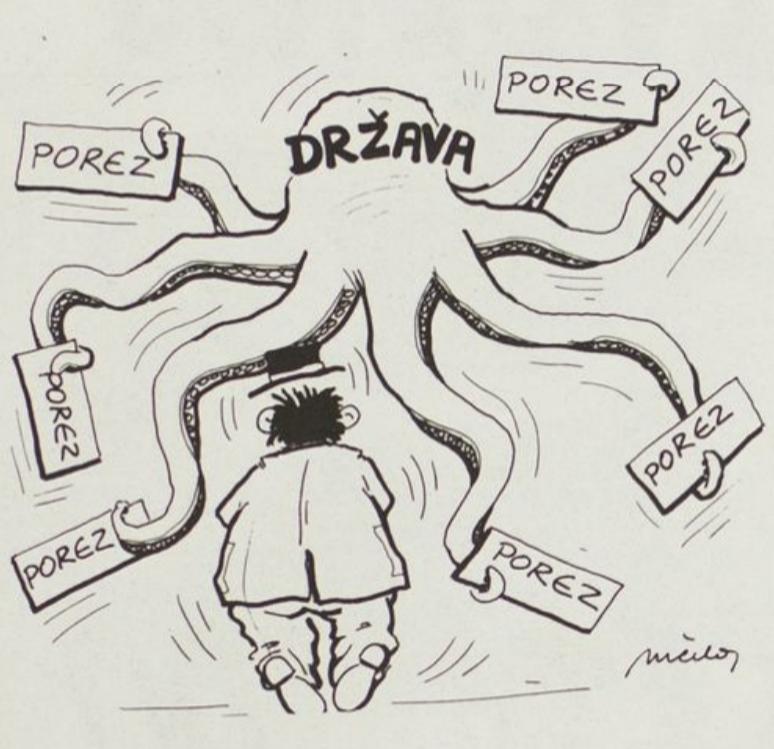
Piše: dr. Boris KALE

Što je politika? Politika — to je sve: način života, zapošljavanje, rad, socijalna skrb, kulturna aktivnost, (ne)sloboda razmišljanja i govora. Politika je umijeće mogućega. To je lukavstvo, preprednenost, način osvajanja vlasti, znanost, vodenje javnih poslova, praćenje događaja u određenoj sredini i reagiranje na te događaje. Vrlo je složeno i teško baviti se tom djelatnošću. U demokratskom svijetu javni poslovi dostupni su svima. O tome spora nema.

Ukoliko je, pak, politika lukavstvo, preprednenost i sredstvo osvajanja vlasti, onda u politici najdali mogu doći prepredeni, lukavi i oni koji vole vlast. Vlast je zavodljiva kao lijepa djevojka. Ona je narcisoidna i zato često odluta iz stvarnosti. Ukoliko politika predstavlja sve, onda su svi građani, na određeni način i političari. I to je upravo tako. Imamo birače (sve punoljetne građane) i izabranike, dakle, pasivne i aktive političare.

Da vidimo, koga najčešće biramo. To su oni koji žele biti izabrani i oni koje pojedine grupe (organizirane po interesnom kriteriju partije, a ne stranke, jer u nas još nema stranačkog nadmetanja) preferiraju. Stranke više rade na negiranju jedna druge, nego na vlastitom usponu i afirmaciji. Mnogi članovi nisu ni pročitali program svoje stranke, niti ga znaju. Kandidati se kao filmski glumci na plakatima ljepe po urbanim prostorima, domaćujući svojim biračima da dođu na njihove zborove, te slušaju njihove govor, programe i reforme.

Pogledajmo i poslušajmo te „filmske glumce“ s plakata, koji nam se optimistički smješkaju. Neki od njih govore vatreno, emocijalno, euforično, kako bi se kod svojih birača svidjeli (vizualno, oratorski i pojmom). Objektivno govoreći svagdje u svijetu političari koriste neke rezerve glamura. Govornici, budući političari, redovito su anonimci, prosječni pučani, bez hobija i istaknutog mesta u svojoj profesiji. Riječ je o našem, dinarskom podneblju. E, sada je potrebno da se nekakvom kompenzacijom učini ravnoteža kod dotične ličnosti. U tom pogledu treba koristiti iskustva iz ranijih vremena, ali i prerađene rezerve i parole. Kad bi ponosni i prkosni

pojedinac iz našeg puka istakao svoju nacionalnost i pokazao odlučnost da se zalaže za njezin identitet, poklapila bi ga ledena i neprovediva dogma »bratstva i jedinstva«. Riječi bi zastale u grlu i tu bi »ravnopravna i demokratska« polemika završila.

Profesionalni patrioti

Ponovno se potvrđuje da je povijest učiteljica života. U nedostatku svojstava koje traži javna politička funkcija (opća kultura, profesionalizam, moral i demokratski duh), prosječni političar, bježi od sebe i poziva u pomoć autoritet vlasti. Kad nemaš silu argumenata, imaš argument sile. Uvelike je u modi parola kojom se diskutanti ušutkavaju »Taj radi protiv interesa Hrvatske«. I, bogami, pali! Dinarski profil čovjeka izvanredno je izučio umijeće mogućega, preprednenost i lukavstvo, ali i prevrtljivost. Mnogi misle da su to samo ostaci infekcije bizantizma. Bojam se da imamo loš imunitet protiv te zaraze.

Tako je na našim prostorima nastalo i zanimanje »profesionalni patriotski«, kao proizvod uspona mediokriteta u javne dužnosnike. Zašto se nerado prihvataju jav-

nih funkcija sposbni građani. Ljudi s većim horizontima lakše sagledavaju sjaj i bijedu javne pozornice. Savjestan čovjek u politici mora davati mnogo od sebe, da bi malo postigao. Javni posao od svog aktera traži veliki napor, permanentno praćenje zbivanja u svom radnizu djelovanja, široku kulturu, takt u komunikaciji s građanima, humano ophodenje i duh tolerancije. Privatni život je raspršan. Moraš se pripremati na kritike i poniženja koje nekada nemaju uporište i razloge u stvarnosti. Svaka stvar u životu ima svoje lice i naličje. U svakom slučaju u životu i u društvu teško je ostati uspravan i dostojarstven. Kad se ozbiljna osoba odluči za profesionalno zanimanje u politici, ona mora imati u vidu tri fronte s kojima će se u radu susresti:

— mediokritetskim kriterijima vrednovanja stvari u vlastitoj profesiji (karrierizam, improvizacija i voluntarizam),

— realnim problemima i kritikama birača-gradana,

— paušalnim ocjenama, negiranjem i kritikama dijela neinformiranih građana i članova oporbenih partija.

Mediokriteti i »visoka politika«

Teško je i nezahvalno biti javni djelatnik. Svaka se politika profilira na interesnim sferama, dominaciji i moći. Najefikasnije se to može postići osvajanjem vlasti. Bez toga nema države, nema prava ni pravde. Struje na vlasti ili one koje pretendiraju na vlast, jesu omjer sna-ga, interesa i utjecaja. Svaka strana stvara svoju ideologiju, retoriku i filozofiju. Tako nailazimo na lijeve i desne stranke, autokratske i demokratske režime, liberalnu i etatističku shvaćanja političke aktivnosti. Male su mogućnosti da stranke i njihovi programi profiliraju svoje članstvo. Redovitiji je slučaj obratne interakcije. Komunisti su imali relativno dobre programe, ali ih je njihova izvitoperena ideologija i preizražena želja za dominacijom nad ljudima, izgradila u otudeni centar moći i tipični ne-narodni režim. To čine i svi oni koji ih oponašaju. Kad mediokritet dođe na vlast (i s njom se poistovje-

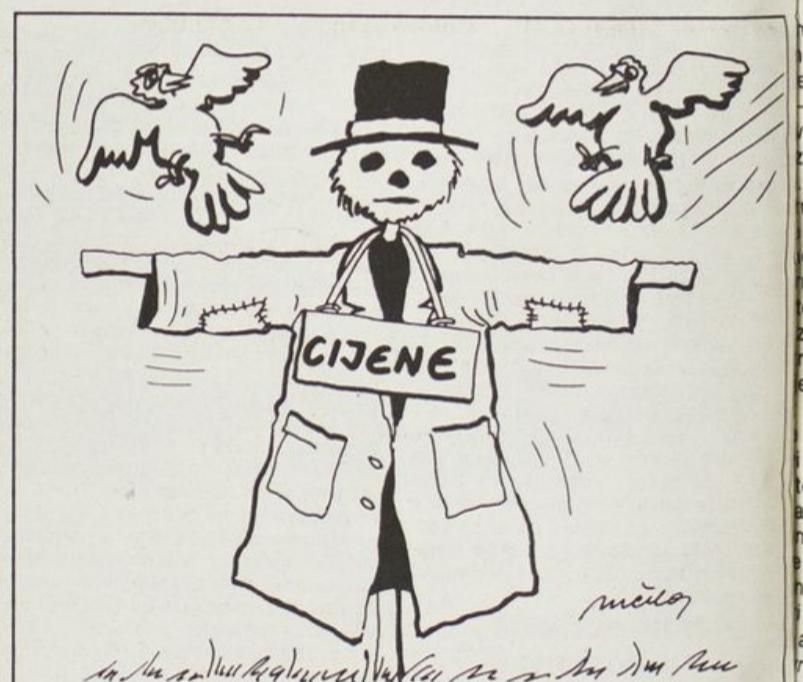
ćuje) onda on postupno gubi moć realnog prosuđivanja, iskrivljeno doživljava sliku života i puka kojeg »predstavlja«. Gubi osjećaj mjere, te je sve manje okrenut materijalnoj i socijalnoj poziciji malog čovjeka. Izgubi se i zaglavni u »visokoj politici«.

Svaki pojedinac želi biti prisutan u nekom području ljudske aktivnosti, i ide u tome sve doble — da dominira u svom poslu. Dominacija je praiskonski nagon u čovjeku. Dinarski tip čovjeka, kada ne može nigdje naći dominantno područje, na kraju se uputi k politici, pa što bude. Bogme, ponekad su ta težnja i upornost isplativi.

Ukoliko su nosioci javnih ovlaštenja došli u taj položaj izborom i voljom naroda, onda bi se narod trebao adekvatno i postaviti prema njima. Narod bi se morao suočiti s činjenicom da je to teško zanimalje. Nijedna vlast ne može pomiriti čitavi spektar interesa. To je evidentan faktor nezadovoljstva dјela pučana. Pojedinoj odluci koju donosi zakonodavna i izvršna vlast prethodi opsežna analiza različitih (nekad običnom građaninu nevidljivih i nejasnih) čimbenika. Ono što u svijesti takvog pripadnika puka nije poznato, on to ne pri-

rima je bilo malo neovisnih kandidata, koji jamče veći stupanj samostalnosti u odlučivanju. Partiski kandidati dobivaju zastupnički mandat i imunitet, ali ne i potpunu slobodu opredjeljivanja u raspravama. Tu se pomalo vraća onaj nepopularni imperativni mandat. U nas ima mnogo partija i relativno mnogo članova u tim asocijacijama, što ne ide u prilog bržem stvaranju demokratske tradicije u nas. Partije od svog članstva traže poslušnost, monolitnost i kolektivnu svijest, što deformira individualnost kod pojedinca i zamagljuje stvarne interese i stremljenja naroda.

Vratimo se na začaranji krug. Ukoliko je narodu godila demagogija i govorništvo njihovih izabranih, »filmskih glumaca« s plakata i bez njih, onda bismo s više tolerancije trebali govoriti o njihovoj političkoj djelatnosti. Ponekad je njihova kritika toliko nepoštedna, kao da se odriču svojih ljubimaca. Je li to realnost povjesnih događanja, kada su Hrvati stalno imali tudu, nenašnu vlast. Ovo je prvi put naša vlast, pa smo i mi dio te vlasti, njihovih razmišljanja, razgovora i prkosa. Uvažavajmo ih i podnosimo do izbora boljih.

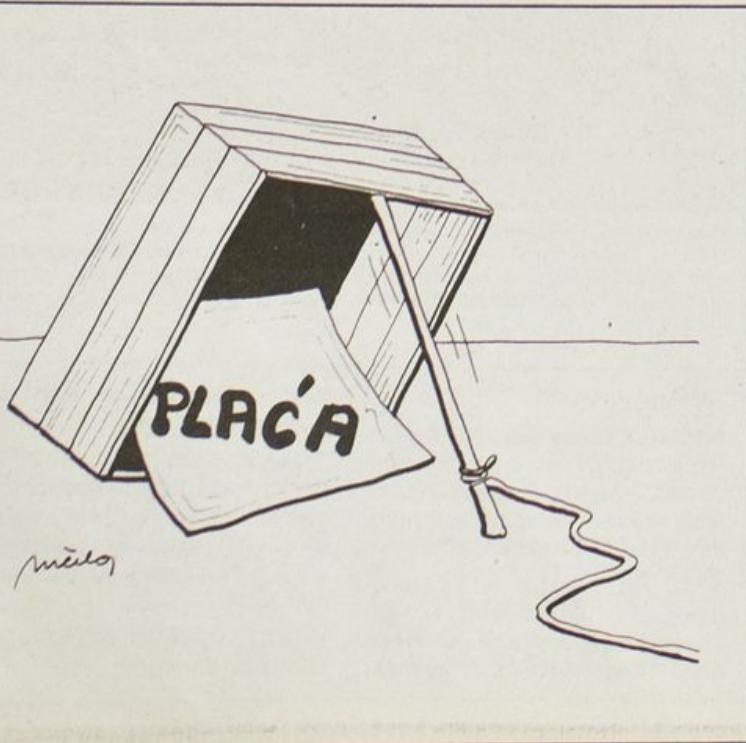

zna. Samoupravni socijalizam je stvarao iskrivljenu predodžbu o vodenju društvenih poslova: svatko može kvalificirano odlučivati o svemu i o svemu davati ocjene. To su velike iluzije. Filozofija legalizirane anarhije je evidentno prisutna u novom društvu. U nas ne postoji imperativni (demagoški) mandat, već zastupnički mandat izabranih predstavnika u Saboru, gradskim i općinskim vijećima i županijskim skupština. Zastupnici i vijećnici raspravljaju o pojedinim problemima i donose svoje odluke po vlastitoj savjeti, što je jedino ispravno.

U takvim okolnostima javljaju se stanovita pitanja i dvojbe: 1) je li do daljnje šutjeti i pasivno promatrati razvoj političkih događaja, 2) čekati razvoj političke tradicije ili 3) govoriti, hvaliti i kudititi?

Sigurnosni ventili

U demokratskom svijetu vlasta uvjerenje da o političkim problemima građani moraju slobodno iznositi svoja razmišljanja i ocjene, i oni idu dole — da svatko govoriti što ga je volja. Hrvatska je ovo već i prihvatala i sada ulazimo u razdoblje edukacije iz predmeta demokracije i opće kulture. Iz pravnog prostora krećemo u civilno društvo. U građanskoj zajednici pojedinac se nije stopio u kolektivitetu. I političar ima svoju individualnost, i o njemu se ne može govoriti što god nekome padne na pamet (kako to shvaća u nas prvak jedne političke partije). Radi svog dostojarstva sve se više moramo rukovoditi nekim narodnim poslovicama, kao što su: »Ispeci pa reci«, »Da si šutio ostao bi junak« (i ne bi bio izvalio neku glupost), »Ljudi te cijene onoliko koliko

NO BITI UKCIONAR

n sebe cijeniš», »U laži su oge« itd.
zi su ljubiteljima govor- oratorima, ustupili Hyde aki čovjek traži neki ventili razi, potvrdi, rekreira, do- Sve je to ljudski. Govor išto spadaju među jače »ventile«. I tako ljudi onu dudu u svoj park o govore. Neki zastanu mu, pa produže, drugi os- oratora, treći se uz smije- enu govorniku i — život te-

nam je popustio i oslabio »ventile«. Budimo zato i tolerantni. Ostavimo po- totalitarnu parolu: »Tko nije protiv nas je.« Džem se kad Radio Županije ši- počinje emisiju: »Dobro azovite nas!« Pitanja, ko- i odgovori. Ukoliko bismo anketu o toj emisiji, dobili bi različite odgovore. Bio az naših (ne)prilika. Što je o, a što štetno? Gđe su zmedu tih dviju kategorijima da je malo onih kojima slijede ugodno čuti: »Dobro azovite nas!« Čovjek živi u maštanjima i iluzijama ie je draga kad osjeti da njemu misli, kad osjeti da narušen.

Najveće naše snage i potenci- jali su u radišnim, talentiranim i stručno sposobljenim ljudima, koji se, na nesreću, još više cijene u inozemstvu nego u nas. Zastanimo i zamislimo se nad tom činjenicom.

KURZIVOM

Molim vas tko mi može izdati po- tvrdu o zemljšnjim prihodima?

— Onaj gospodin.

Gospodin sijede grive s naočala- ma tanka okvira, očevina ugleda du- gogodišnjeg činovnika, rasputuje se kod mlade gospode za svog poznani- ka.

— Ne znam, davno sam otišla iz Pirovca. Svekar mi je star pa me za- molija da mu ovo sredim da on ne do- lazi u grad.

— S materine strane mu je sve u redu — kaže činovnik izvlačeći for- mular iz pisaćeg stroja — a s čaćine ... šta mu ovo znači — vrti listove, oni lete. — Čekajte pitat će vašeg Pirov- canina.

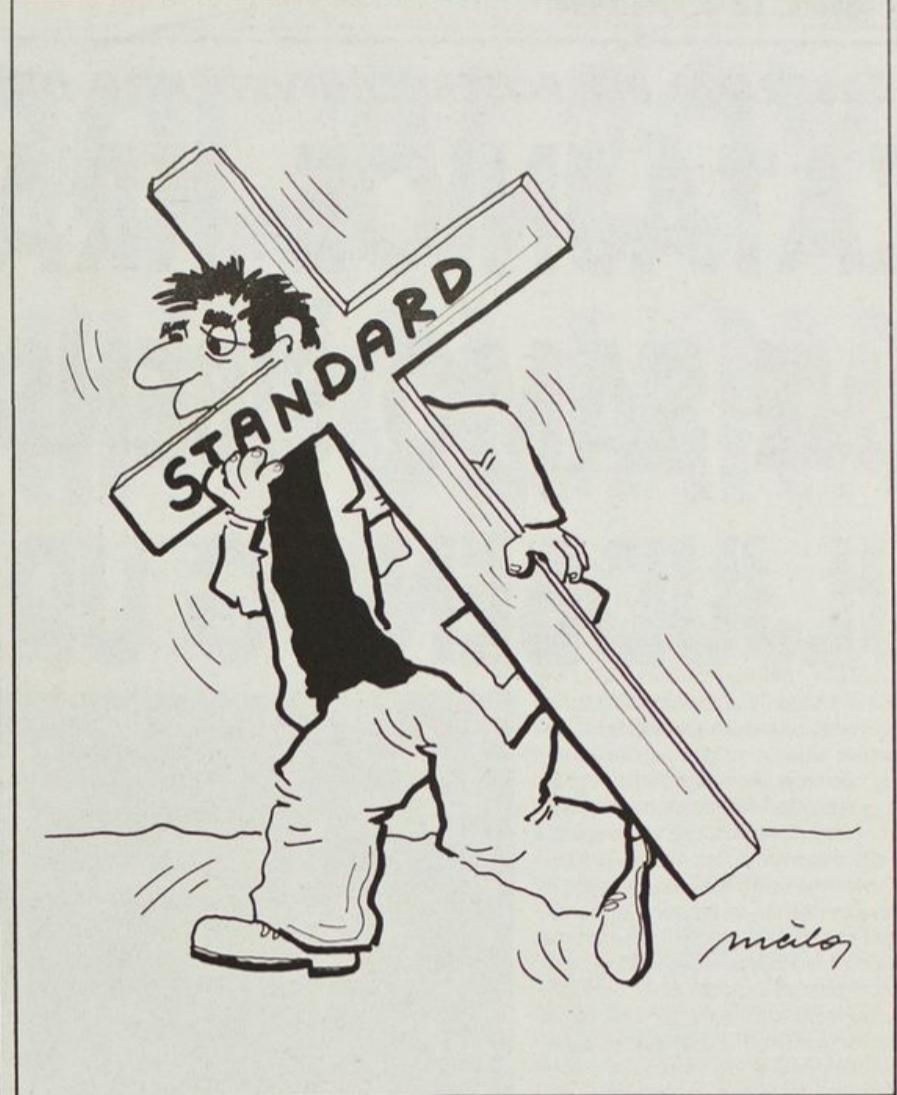
U prolazu pokazuje mi nervozno i neljubazno na stolicu. Vraća se brzo i prevrće čitave pregradne zidove zemljšnjih knjiga, nabacanih u privre- menom smještaju.

— Vaš nema vrimena pomoći, Pi- rovac od broja 245 ... — sriče. Gos- poda i ja se uključujemo u traženje da bismo ga skratile. On sporo i nehajno odmahuje na naša otkrića.

— To je nešto drugo — kaže sje- dajući. — Morat će doći drugu sed- micu kad netko donese tu knjigu iz zgrade katastra. Vidite i sami da ov- dje nismo mogli doniti sve.

Gospoda pristojno protestira.

— Šta vam ja tu mogu — odmahu- je lijeno glavom, prepustajući se višoj sili nazvanoj, a sustavnijim i logičnijim sredinama, organizacija rada.

LJUBAV DO GROBA

— Evo mene, dobar dan — sopće prema njemu sitna, zabrađena stari- ca.

On joj šutke otpozdravi pogledom preko naočala.

— Došla sam vam reći da radu sa- mo nedeljkom.

— Pa si mi to došla reći?

— E, i pitati vas, bil ja to mogla da- rovati mojoj sestri.

— Moš, al 'š puno platiti.

— Kako, al ja joj oču darovati.

— Eee ..., sad ti se na to plaća pu- no poreza.

— A odakle će, rano moja, platiti. Da imam ne bi došla tebi.

Tražeći u meni saveznika, a u naiv- noj nadi od njegova ugleda i dosto- janstva rješer je, nastavi prema meni:

— Sestro moja, šta imam, dvista iljada na muža, prioteli mi ga Taljani 43, ja mlađa ostala i radila po tuđin poljima, razbolila se, vaik po doktorin i šta 'š imati, odakle? Zato priman ovu pomoć.

— E, ne pita te to zakon. Svejedno mi to moraš doniti sa suda.

— Opet ništa — kaže ona bespo- močno.

Dobila sam svoj formular i nudim joj prevoz do gradske tržnice.

— Neću ti ja sisti sprida. Ko me vi- di reći će da se vozam pod stare da- ne.

— Odakle ste — pitam.

— Iz Boraje ... Sad je tamo lipo. Imamo poštu, bulantu, popa. Lipo je, Da mi živci nisu malo loši ... Aj, nek vam Bog plati. To je sve što mogu ...

Pred šalterom poreznih uvjerenja oveći red. Jedva obuzdavam nervozu.

— Božja ženo, ma koji prihodi — više uzrujani muški glas.

— Ja vam ne mogu dati. Ovdje pi- še da ste vlasnik kuće i zemlje ...

— Ma, čega sam ja vlasnik, zemlje po kojoj odam i zraka koji dišem — više stariji dobro očuvani muška- rac, zajapurenih obraza.

— Sestro Božja, ne ljuti me i ti. Ni- šta ja nisan tražila od nikog, sve sam svoje ima i sve da za ovu državu. I sad moram da tih par stotina iljada moljakati od šaltera do šaltera, aaa..., oticiću ja ravno kod župana.

— Idite, idite i sreditete to s njim — kaže činovnica.

— Otkud ste — pitam zajapure- nog.

— Iz Rupa.

Ma to je neka zabuna — pokuša- vam ja s logikom.

— Ne, nije zabuna — kaže činov- nica. — On se ovđe vodi kao vlasnik zemlje i kuće u Rupama. To što su Rupe okupirane, oni izbjeglice i šalju ih po uvjerenje o prihodima radi ...

— Sestro Božja, kakav prihod, kakav porez. Treću godinu ja nisan vidi- ja ni zemlje ni kuće.

— Ajte vi lipo, kod župana i nek on to sredi.

— I oču, čuti će me. Ante, ostavi te potvrde, aj s menom.

— Ma diš, smiri se i uzmi papir. Kod koga ćeš? Oni bi ionako najrade da te nema, pa ne bi bilo ni problema.

— Aaa, iden ja, iden. Čuti će me.

Da li ga je čuo ili je odustao od svog stava već kod malok vlastarne ili odhiniene pažnje vlastodršca, stvar je mogućnost njegova rasudovanja. Iz dosadašnjeg iskustva znam dā moj narod odustane odmah od logike i za- kona čim rješi bilo kako pojedinačni, vlastiti problem podržavajući ovim ne- hajem nesposobnost vlasti, a ova ne- sposobnoću narodni nehaj. Izmoljavam još desetak minuta od šofera za posjet župnom uredu. Trebam krsni list mog kumčeta.

— Dosta će biti potvrda — kaže mlađi svećenik važno.

Župni ured miriše na kozmetiku af- ter shave.

— Ili naplaćujete takse — pitam.

— Da.

— Birokratizirali ste se. Na kršte- njima moje djece odmah su mi uručili krsne listove, besplatno.

— Tko je to napravio nije u redu postupio.

— Moj vjeroučitelj.

— Ne poredstavlja on crkvu.

— Vi, da?

— Ni ja.

— A ni ja. U zadnje vrijeme imamo mnogo nereprezentanata da se čov- jek pita gdje je crkva?

— Vi ne možete znati, niste studi- rali teologiju ...

— ... da bi mogla razlikovati biro- kraciju od crkve, ili birokraciju u crkvi od teologije.

Uz krotko-šarmantan osmijeh bu- dućeg svetog Grizogona:

— Izvolite potvrdu. I ako hoćete platiti, dvije i po tisuće.

— Svakako ču platiti vašu pisar- sku uslugu. Radi stjecanja navike. Možda ču doskora plaćati takse po primljenom sakramenu.

Do tog trenutka sve sam šaltere obišla besplatno. Ali, raslo je nezado- voljstvo s devijantnim poimanjem šal- terskih službenika o posjedovanju vlasti nad određenim dijelom života satranke.

Potpisujem izjavu o broju članova obitelji i prilažem uvjerenje o porezu. Zauzvrat ču dobiti šezdeset četiri ti- suće dodatka na djecu.

— Nee ... — ispravlja me činovni- ca. — Porastao je za 285 posto.

Odjednom se neugledna i pretrpa- na kancelarija širi i produbljuje u hram blagonaklone skrbi vlasti za narod i potomstvo. Čistačica i ja udobrovoljene napuštamo kancelariju. Ona će dobiti mnogo više nego ja i sretna glasno razmišlja:

— Aj, sad ču imati doplatak skoro kao plaću. On mi ništa ne daje, negdi je vanka, i ne znam di. Svaki drugi mjesec malo socijalne pomoći, imam do- bre susjede izbjeglice. Oni svakih petnaest dana primaju meso, jaja, brašno, dobri, pa i ja s dicom uz njih dobro prodem. Moći ču im kupiti sa- da na pazaru patike ...

I velikodušna u svojoj sreći, meni:

— Zašto vi ne idete na socijalnu skrb?

— Imam mnogo veću plaću od vas, i zar ne bi to bila sramota za državu i za mene? Nepravda prema vama? Želim samo raditi, više raditi i više zaraditi.

— Niste se uvridili?

— Zar vam tako bedasto djelujem. Vi i ja se nosimo sa životom kako umijemo i znamo.

— Imate pravo. Kad vidiš koliko se radi, koliko ih radi, koliko mukti ide, ova država mora ...

I da ne dovrši zapucketa prstima.

— Ipak čuda stvara iz ljubavi pre- ma nama. Krvavo nas voli i ne ispušta iz zagrljaja do groba.

Višnja VRANKOVIĆ

RASPRAVA BEZ POSEBNO UTVRDENOG DNEVNOG REDA

ZATAJNICE KRASOTE (NE SAMO ŠIBENSKOG) ULJUDBENOG URATKA

Koliko pojedinac, ma kakve struke ili tzv. funkcionarskog statusa bio, može svojim udjelom pridonositi da se uzdigne bilo koja ulomnica kulturnog života i stvaranja? Na to, na prvi zagled, sasmačno i lako odgovorljivo pitanje ipak, kad se dobro razmisli, i nije baš tako lako otpovrnuti sadržajnim i posve odrješitim sadržajem. Hoćemo, naime, kazati da je bilo (i ima, dabome i svakako) slučajeva, bolje je kazati primjera, kada su pojedinci — i u širim hrvatskim odrednicama, ali i na ovom našem, šibenskom županijskom omeđu — imali golemog utjecaja i osobnog unosa u kakvoču uljudbenog življenja, ali nisu neznani ni zalomnici što su svojim ustrajnim »bavljenjem kulturom« donosili neusporedivo više štete nego koristi. Premda nitko od onih koje ćemo, ako nam se ushtije, spomenuti nije neki lokalni Izidor Kršnjava zašlužan toliko svojim učinom e da bi ga valjalo obvezno neprestance hvaliti, spominjati i uzdrzati — mora se, premda će i to nekim (a zna se i kojima i kakvima) biti posve krivo naznačiti i neke, iako više »grupne portrete« ljudi koji su osobnim zalaganjem u svojim sredinama »zračili svjetlom«. Svojedobno je, da za uvod to naznačimo, i u širim, hrvatskim odrednicama bio dobro znan drniški književni krug (Ivo Škovrlj, Slobodan Grubač, Gordana Škovrlj, Šime Pilić, Igor Štrkalj) koji je, »zaluden« valjda ljepotom petropoljske udoline, objelodano više pojedinačnih i skupnih zbirk pjesama i proze. Sve je to obavljeno uz nevelik općinski novac, dijelom zahvaljujući i razumijevajući nekih uglednih hrvatskih (primjerice Živka Jeličića) književnika. Sav taj rad i sve te tiskovine svojim »vlasnicima« nisu donijele takoreći niti dinar zdrave tantijeme, jer ako su za zbirku pjesama ili knjigu proze i dobili nekakav honorar — on, to se može bez iole ograda naznačiti, nije bio »teži« od moći da se pokriju, hajdmo se tako iskazati, troškovi za papir i pisače vrpce. No, zauzvrat, i to nam je osobno vrlo dobro znano, bilo je u tim »svečanim izdavačkim trenucima« puno radovanja pjesnika ili prozaika koji su dokazivali da i u malom Drnišima onih koji vjeruju da je i sam pokušaj dosizanja (u umjetničkom zagledu) Segedina, ili Ujevića, ili Tadijanovića, ili Marinkovića, dobar ulomak sadržine zvane radoš stvaranja i življenja.

Nešto slično zbivalo se prije desetak godišta i u Murteru — tamošnji su poklonici glumišta, predvođeni, primjerice, entuzijastom Ivom Juragom »Izbacili«, iž vrsnih predstava kojih je jedna od krasota (to je prosudba najistaknutijih stručnjaka hrvatskog glumišta, među njim i Dalibora Foretića i nedosegnutog Veselka Tenžere) bila u tome da su murterski ljudi u tim predstavama igrali (jednim dijelom) tekstove Murterana i pod redateljskim navrhom takoder domaće čeljadi. Tu se, rekomo, tajila ljepota murterskog kulturnog življenja. I sve se to, da ne bi bilo nesporazuma (a isto je navlas bivalo i u rečenom drniškom primjeru), radilo posve amaterski, bez zagledavanja u općinske proračunske jasle, dobrobit (ako ne i isključivo) za osobni guš. Nije nam znano da se u nekim drugim šibenskim slučajevima (ili akcijama) iskazivao takav entuzijazam, zanos radosti da se spletom pojedinačnih udjela oživotvoriti grupni dogadaj što dokaže životnost određene sredine i njenu (bez obzira na veličinu) intelektualnu silnicu. Rečena dva »slučaja« mogla bi biti primjerom da se još jednom iskaže potvrdila onima koji utrošak narodnog novca — jer su predstave i tiskovine ipak stajale toliko i toliko dinara — nisu shvaćali kao pustošenje tamno nečijeg neznanog truda, već je bila (bila je, bila, dakako, i u ne tako malom iskazu!) zamjetna i svijest da se maksimalno racionalno i primjereni efikasno uzvrati kakvočom rečenih uljudbenih uradaka. Nitko, da ne bi bilo možebitnog nesporazuma, nije toliko neupu-

ćen u kulturna zbivanja e da bi sad od jednog, onako s neba pa u rebra, počeo navijati za neku (i nekaku) kukaveljsku, siromašku kulturnu svakodnevicu, ali, zauzvrat, još je teže — bolje je reći da je nemoguće — prihvati parolu da će biti uradaka ako ONI DRUGI (ili NEKI TREĆI, valjda) osiguraju dodatno novca. Pa lako je raspolažati tzv. ničijim i ništa nije lakše i jednostavnije nego trošiti tuđe. Samo, ljudi moji, tako postupati znači, neprisjeporno, raditi nepošteno, lako u vremenu općeg sticanja kaiša mora biti mjesa akcijama i manifestacijama koje (jer ima takvih!) iziskuju nevelik novčani ulog — to ne znači, da se shvatimo do kraja, da je nadošlo vrijeme strmoglavlja. Nije. Ali, ako se hoćemo »igrati« mudrog proroka onda je moguće (i da ne bude previše teško) predvidjeti da poveći broj tzv. skupih manifestacija pripada grupaciji akcija bez kojih se moglo biti, moglo se biti zarad toga što nisu imale domicilno ozračje i miris »rodnog podnebla«. Hoćemo, zapravo, iskazati da se bez iskonske ljubavi spram oživotvorenja određene akcije ne mogu postizavati realno mogući učini. Teško je hvaliti nekog pjesnika (da samo to naznačimo) ako se i u njemu i u njegovom stihovlju »vidi« glupi lokalizam i ideološko natražnjaštvo. Ili hvaliti realista kista a biti poklonikom pikasovštine. Stoga se može, za razliku od uvođa, izreći i misao da se ponekad grupni (kulturni) portreti rade samo zarad hohštaperizma. Što ga bude manje to će i uljudba biti ljudska i narodonosnija.

J. VESELIC

POVJESNICA

ČETNIČKI »POHOD« U DUBRAVU I BIRANJ

«Dogodilo se to potkraj veljače prije točno pet desetljeća. Zbog osvete radi poduzetog partizanskog napada na četnički garnizon u Konjevratima, oko 1000 četnika sa kupljениh sa Žitniča, Konjevratima i Skradinu poduzeo je ratnik u selima oko Šibenika: Danilu, Dubravi i Bilicama. Četnici razvijeni u nekoliko kolona upadali su u spomenuta sela otvarajući vatru iz svega raspoloživog oružja, a potom su se razbili u manje grupe i razmilili po selima i zaseocima radi terora i pljačke. 20. veljače 1944. godine bio je najstrašniji dan u toku NOB-a za narod Dubrave i Birnja. Tog dana četnički krvoloci ubili su u Dubravi 18, a u Birnju 6 rođoljuba. U Dubravi su ubijeni: Škugor Ivo pok. Jose, Janković Martin pok. Ivo, Šišak Jerko pok. Ivo, Pauk Ljubica pok. Jakova, Petrina Jakov pok. Ante, Grubišić Šime Ivin, Pavčić Jere Markov, Protega Marko Jakovin, Škugor Mate pok. Vice, Rupić Frane pok. Krste, Škugor Niko, Rupić Vlade pok. Nike, Škugor Frane pok. Mije, Gojanović Ivo Jerkov, Škugor Niko pok. Mate, Mikulandra Pajo (iz Šibenika), Škugor Ika ud. Petra i Rončević Krste (iz Danila). U Birnju su ubijeni: Malenica Niko pok. Jakova, Blaće Krste pok. Šime, Višnjić Niko pok. Šime, Malenica Mate

Antin, Blaće Vice pok. Jure i Blaće Mate pok. Jose, obojica iz Dubrave. Za ilustraciju okrutnosti i izverstva podivljalih četničkih bandita dovoljno je opisati način na koji su likvidirana tri 70-godišnjaka (Škugor Ivo, Šišak Jerko i Petrina Jakov). Ta tri starca su tragičnog dana čuvali u kući mrtvaca Škugor Antu pok. Jose, koji je bio na odru. Kad su četnici upali u kuću pok. Škugora najprije su skinuli bijelu platu — pokrov sa mrtvaca, koji su odnijeli sobom, a mrtvo tijelo su izbacili vani. Zatim su čuvare postrojili u dvorištu, te jednog po jednog iz pištolja ustrijelili. Tog dana su u Birnju četnici zapalili 5 kuća i dvije gospodarske zgrade. Istodobno su se odali masovnoj pljački kuća. Četnički komandant u Šibeniku Franje Kovač, koji je kasnije prebjegao partizanima, u svojem zapisu kaže da je toga dana bio u Skradinu i da je svojim očima video materijal koji su kao ratni plijen dotjerali skradinski četnici na magarcima iz opljačkanih sela i konstatirao da su to bili mahom nova muška odijela, te muški i ženski kaputi, plahte, rublje, zlatnina, kokoši i suho meso.»

VITOMIR GRADIŠKA u djelu »NOB 1944.«

PUBLICISTIKA

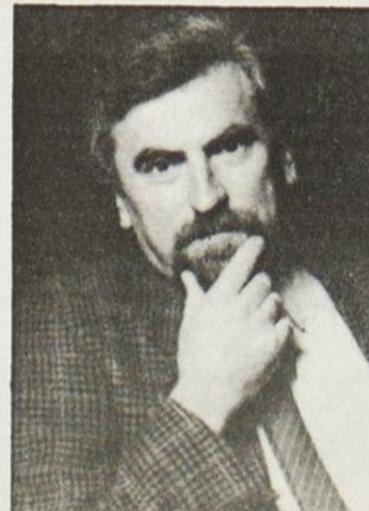
TKO JE SPREMAO „ODSTREL »VLAŠKOG NAKOTA“?

Što je poglavnik Nezavisne Države Hrvatske dr. Ante Pavelić prije osamdeset godina radio u Šibeniku? — Kako je »glasoviti političar dr. Ivan Ribar u svojim zabilješkama ustvrdio da su frankovci uz pomoć vodstva Hrvatske seljačke stranke (dakle, Stipice Radića!) po prijedlogu dr. Ante Pavelića, još 1914. godine imali plan najradikalnijeg obračuna sa Srbinima u Hrvatskoj?!

Bogdan Krizman se s pravom i razlogom ubraja među najvrsnije hrvatske povjesnike, izbor u taj krug ne osporavaju mu ni oni (a ima ih i nisu bilo tko!) koji se nisu uvijek slagali s njegovim historijskim motrištim. Pisac više zanimljivih povjesnih djela (»Ante Pavelić i ustaše«, »NDH između Hitlera i Musolinija«, »Ustaše i Treći Reich i »Pavelić u bijegstvu«) objelodanjenih za vrijeme takozvanog komunističkog jednoumljiva nalažio je načina i puta da i u takvom (uglavnom strogo zadanim i omedenim) vremenima lucidnošću historičara napravi barem mjestimične »izlete« od boljevičke ortodoksijske i pisana povjesnice u odnosu bijelo-crno. Stoga je sasma razjašnijivo i to što je potonja Krizmanova edicija nazvana »Hrvatska u prvom svjetskom ratu« naišla na povelik interes kako stručnjaka, tako i ljudi sklonih pročitavanju političke publicistike. Premda edicija činjenično i vremenski kazuje (i daje osvrte na njih, dakako) zbijanja i dogadanja »već davno viđena« — knjiga »Hrvatska u prvom svjetskom ratu« biva podosta aktualnom ako se i (kad se) sagleda onodobna kretanja na tzv. političkoj sceni s najnovijim nevoljama (ali i radostima) hrvatskog naroda. Predviđanje zanimljivih, na prvi pogled čak i nevažnih detalja, o primjerice, životu, radu i kretanjima »glasovitog« Svetozara Pribićevića i njegove braće Milana i Valerijana, zborenje »umjereno« Šrđana Budisavljevića, natrube srpskih politika u tada moćnoj saborškoj Hrvatsko-srpskoj koaliciji i niz drugih pojedinstvenih dobara su udžbenik i podsetnik za one koji ne znaju (ili neće da s tim budu upoznati) da obrambeni rat Hrvata što je započeo 1991. godine ima podosta sveze sa

PROZA

MASLINASTI NESPOKOJI JOSIPA LAĆE

Predstavljeno je još jedno izdanje knjižnice Jurja Šižgorića. Naime, u sklopu posebne razrednice nazivane »Lastovanje« objelodanjena je knjiga proze Josipa Laće. (Laća je rođen u Dubravcima 1916. godine, skolovan se u rodnom selu, Skradinu, Šibeniku i Zadru. Priče za djecu počeo je objavljivati 1977. godine. »Školska knjiga« tiskala mu je knjigu priča »Kamion trubi dvaput«, a »Znanje« roman »Gospodar od Ključa« za koji je nagrađen uglednim priznanjem »Ivana Brlić Mažuranić«). U rečenoj ediciji koju je objelodanila knjižnica »Lastovanje« (urednik Jadranka Čobanov) Gradske knjižnice Jurja Šižgorića sabran je izbor Laćinjih objavljenih (najčešće u Večernjaku) i neobjavljenih priča, reportaža i zapisa, pretežito u vezi s njegovim rodnom Dubravicom. Knjiga što je ponijela naziv »Nema mira među maslinama« na svojim stotinjak stranica donosi dvadesetak proznih uradaka. Valja pripomenuti da su dosad u sklopu rečene knjižnice svoja djela objavili Vesna Gulin, Jela Godlar i Vinko Nikolić. Laćina knjiga neprisjeporno zaslužuje poseban osvrt.

O.R.

J. Laća

UZ TRANSKRIPCIJU I PRIJEVOD K. ČVRLJKA HOSTOVA
PUTOPISA O ISTOČNOJ OBALI JADRANA GODINE
1801-1802

NEODOLJIV ZOV ŠIBENSKIH FLORNIH POLJANA

Hrvatskim su krajevima, a osobito onim primorskim, pa i šibenskim područjem, u prošlosti prolazili mnogi, i to iz različitih razloga — od onih osvajačkih, preko privrednih do kulturnih. Često su ti prolaznici ili oni što su duže ili kraće vrijeme boravili u nas ostavili iza sebe i bilješke, od kojih je niz i objavljen. Među tim posjetocima bilo je i onih koje je zanimalo botanički svijet, ali su u svojim djelima zabilježili i mnoštvo drugih korisnih podataka, zadušivši i nas danas. Među njima se nalazi i — do sada — relativno manje poznati Josip Host. No, nedavno, god. 1993., u izdanju Ogranka Matice hrvatske u Rijeci objavljena je knjiga: Josip Host, „Botanički put po Istri, Kvarnerskim otocima i Dalmaciji, započet 14. kolovoza 1801, a dovršen 6. kolovoza 1802.“ (str. 294, sa slikovnim i drugim prilozima). Knjiga je objavljena dvojezično, i na talijanskom jeziku, jer se radi o do sada neobjavljenom dnevniku koji je pisan na tome jeziku. Osim samoga putopisnog vrela, tu su i stručna redakcija nekih biljaka (Ivan Sugar), kazala, latinsko-hrvatski popis bilja prema mjestu i području nalaza, te kalendar i zemljovid Hostova putovanja (S. Gilić). No, tekst je transkribirao i preveo, bilješke i studiju napisao te izradio kazala Krešimir Čvrjak, arhivist i književničar u Zagovu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU u Zagrebu.

Djelo je izašlo iz tiska kao drugi svezak niza „Rukopisi“ (urednik: S. Gilić).

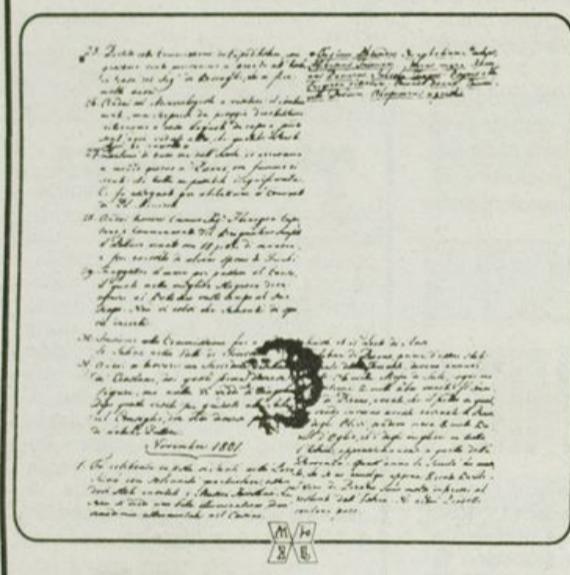
Tko je Josip Host?

Prof. Krešimir Čvrjak u svojoj počatnoj i temeljitoj studiji kaže: „J. Host je već za života cijenjen i uvažavan kao čovjek, svećenik i znanstvenik, prvenstveno botaničar (...) ali nesklon pisanju. S pravom se onda možemo zapitati nije li J. Host i ova svoja putna izješča napisao po nečijem nagovoru. (...) Kao da je to želio prepustiti drugima kojima je zapravo prepustao i ustupao rezultate svojih istraživanja, na čemu su mu oni, posebno brat Nikola Toma Host (1761-1834) i Robert Visiani (1800-1878), bili neobično zahvalni. Oni će zato slijedom toga ostaviti u svojim djelima prvi širi spomen na J. Hostu.“

Host je podrijetlom iz Hosti u Kasavčini nedaleko od Rijeke, a u tome se gradu rodio 14. III. 1755. Roditelji su mu, vjerojatno, bili riječki trgovci. Polazio je elitnu isusovačku školu. Postao je svjetovni svećenik, bio učitelj u riječkoj gradskoj školi, inspektor pomorske škole, kapelan u Veloj crikvi i brodski kapelan, profesor na bogoslovnom učilištu. U međuvremenu je studirao i botaniku i nautiku. Bio je tajnikom trčanskog biskupa von Hohenwartu, a kada je ovaj postao bečkim nadbiskupom, uzeo ga je sa sobom. Spomenuti Hostov brat bio je carev liječnik i dvorski savjetnik. Poznavanje botanike i gradnje brodskih modela Hosta je približilo samome vladaru, što je znatno pridonjelo da je Host 1806. god postao kanonik u Zagrebu, u doba Vrhovčeva biskupovanja. No, Host se sve više iskazivao veoma aktivnim i kao član Rimokatoličke crkve, tako da je postao i dubički arhidiakon i opat Sv. Andrije Bistričkoga, apostolski prototatar te ravnatelj zagrebačkoga Kraljevskog plemićkog konvjeta, prisjednik književnog, varaždinskog i zagrebačkog županijskog suda, član hrvatskog izaslanstva kod cara — itd.

Kao osobitu zanimljivost treba spomenuti da je kao kanonik stanovao u kuriji po kojoj je cijeli taj zagrebački kraj dobio ime Kustošija. Uz tu je kuću uredio i botanički vrt, a pripremio je herbar

HOST BOTANIČKI PUT VIAGGIO BOTANICO

JOSIP HOST Botanički put

po Istri, Kvarnerskim otocima i Dalmaciji,
započet 14. kolovoza 1801,
a dovršen 6. kolovoza 1802.

Viaggio botanico

nell'Istria, Isole del Quarnero, e nella Dalmazia,
incominciato il dì 14 d'Agosto 1801.
e terminato il dì 6 d'Agosto 1802.

Transkribirao i preveo, bilješke i studiju napisao
te kazala izradio Krešimir Čvrjak

Trascrizione, traduzione, annotazioni e studio di
Krešimir Čvrjak che è pure l'autore degli indici

Rijeka / Fiume 1993.

koji je kasnije dospio u zagrebački Nacionalni muzej. I time dolazimo do osnovice Hostovih zasluga za hrvatski botanički svijet i za povijest. Trku svoga rabinog i plodnog života završio je Josip Vincent Host u Zagrebu 14. travnja 1836.

Hostov botanički put

Hostov je botanički interes bio usko vezan uz djelo spomenutoga bratice, ali još više uz rad padovanskoga sveučilišnog profesora i šibenskoga liječnika Roberta Visiani koji piše: „Daleko veći neobjavljeni popis dalmatinskih vrsta ljubezno mi je poklonio vrio ugledni Josip Host, koji je (...) obišao Dalmaciju od Kvarnerskog zaljeva do Makarske. Našao je rijetke vrste, čak i neke nove, koje je prepustio drugima da ih opišu, posebno slavnom Fortenschlagu. Drago mi je što ovdje mogu za veće razjašnjenje dalmatinske flore donijeti do sada neobjavljeni opis glasovitog Hosta te javno izraziti svoju veliku zahvalnost ovome u svakom pogledu izvrsnom mužu na tako vrijednom poklonu“. Sâm Hostov rukopis o putovanju nalazi se u Arhivu HAZU u Zagrebu.

Host je svoje dugo putovanje započeo u Trstu 14. VIII. 1801. a završio ga 6. VIII. sljedeće godine u istome mjesecu. Bio je član Dvorske komisije koja je trebala utvrditi i predložiti nadležnim određene gospodarske i upravne mjeru za istočnojadransko područje. Na putu je skupljao bilje i povremeno ga slao u Beč, ali je često pravio izlete, odvajao se od ostalih članova komisije te je pisao i dnevničke bilješke, danas dragocjena vrela. Naime, one su prepune opisa prirode, ali Host se zanimal i za povijest, arheologiju, vinogradarstvo, šumarstvo, pomorstvo, ovčarstvo, poljoprivredu — itd., dakle za život područja u kojem je boravio.

Host u Šibeniku

Iz Zadra se znatljivo Riječanin otiskivao u blizu i dalju okolicu. Ovdje treba trenutak zastati i upozoriti na to

okolici. A ova ga je na svoj način očarala, pa kratko skicira bogatstvo prirode: „Može se tu vidjeti tek pokoja stambala i trava gdje proviruju medu golemim stijenjem što odasvud opasuje grad“. A onda, odjednom: „Tu su zatim prelijepе ravnicе, vinogradи i maslinici, ali podosta udaljeni od grada“. Da bi se «onamo stiglo, valja se prevesti brodom ili konjem». I ovdje se Host pozabavio osnovnim ciljem svoga posla, te je ubrao niz biljaka, npr. vrste kozlinca, grahorice, indijanske smokve, koprive, pa višnju, bijelu buniku itd.

Host je posjetio i Skradin i Skradinski buk — „najrjedi i najljepši prizor na svijetu: pad vode. To me utoliko iznenadio da sam dugo ostao ushićen, promatrajući divote Tvorca svega“. Još je 28. IV. razgledao šibensku okolicu, pa se sljedeći dan vratio na Vrgadu, na putu prema Zadru, kamo je stigao 2. svibnja 1802.

Izvrsno arheografsko izdanje

Svečenik Josip Host iz Rijeke i zagrebački kanonik tako je opisao svoj put uzduž istočne obale Jadrana, uglavnom po hrvatskome primorju s otocima da je dao dragocjeno svjedočanstvo o životu toga kraja. Njegov putopisni dnevnik sadrži pravo obilje podataka, vrijednih i šire pažnje naših stručnjaka i znanstvenika iz raznih oblasti. Host je dao imena oko 700 flornih jedinica, a oko 600 ih je poslao u Beč. No, on je istodobno ostavio važan trag i o gospodarskim, sociološkim, demografskim, etnomedicinskim, povijesnim i drugim oblastima života hrvatske obale Jadrana. Stoga je glas o Hostu zarana prešao iz domovine u inozemstvo, pa i posredstvom Hostu veoma zahvalnoga Šibenčanina Roberto Visiani. Brigom prof. Krešimira Čvrjaka sada je Hostov život postao veoma dobro poznat, temeljito i studiozno obrađen, a njegov rukopis lako dostupan i na talijanskom i na hrvatskom jeziku. Ukratko: knjiga je veoma dobro arheografsko izdanje, ali zbog popratnih tekstova ona je i veoma vrijedan znanstveni rad koji znatno pridoni poznавanju života na našoj obali u početku 19. stoljeća.

Dr. Petar Strčić, upravitelj Arhiva HAZU, Zagreb

IZMEĐU
JUČER I SUTRA

SAMO DESET POSTO

Da je prijeći cijelu Hrvatsku (a i šire!) vjerojatno ne bismo našli na podatak da grad (i njegova privreda) daju najkvalitetnijem športskom kolektivu samo 10 posto od njegovih ukupnih prihoda. S tim se baratao na Redovnoj skupštini Košarkaškog kluba Šibenik — Zagrebmontaža. Taj podatak je, jednostavno, morao »zapeći« za uho svima, koji su bili nazočni tom skupu, što je, to morate priznati, bio sazvan u zaista nezgodno vrijeme: usporedo je na televizijskim ekranima »tekla« utakmica Hrvatska — Croatia.

Tih 10 posto još se nekako mogu oprostiti u aktualnim ratnim vremenima, koja su nam razorile i kuće, i dušu, i privredu. No, ta je brojka indikativna, kad je riječ o Baldekinu. Zagrebmontaža nije prvi sponzor Izvana, koji je otvorio vrata šibenskim košarkaškim čelnicima. To je prije nju učinila i mjenčenска »Montana«, a od domaćih, šibenskih tvrtki samo »Šibenka«. Ni u svojim najsjajnijim danima, kada se u nekim kolektivima nije znalo što urediti od viške prihoda nad rahaodima, nijedna domaća tvrtka nije se htjela prihvati sponzorstad u kolektivom, što je svojim uspjesima i imenima uvelike »probio« europske okvire.

Šibenik je danas među 15 najvećih gradova u državi, ali vjerojatno i jedan od rijetkih, koji nema, ako ne specijaliziranu košarkašku, a ono barem gradsku dvoranu »pristojnih« dimenzija. Ono, što su bez velike pompe i teškoča ostvarili Đurdevac, Slavonska Požega ili Čakovec. Ako pulski »Istra« u aktualnim vremenima gradi stadion, tko me može uvjeriti da Šibenik u minulim danima nije mogao podignuti sportski hram.

Konačno, Šibenik nije imao ni snage ili volje da upravljanje športskih objekata povjeri športskim kolektivima. Baš kao što je to učinio Split sa stadionom u Poljudu ili s košarkaškom dvoranom na Gripama.

Zašto? Na to pitanje teško je naći odgovor u racionalnim sferama. Prije bismo došli do nekih iracionalnih objašnjenja ili neprihvataljivih subjektivnih razloga, temeljenih na »tihim« međusobnim obračunima jučerašnjih gradskih čelnika.

Može li se ta negativna praksa promjeniti? Spomenutih 10 posto su, ipak, na određeni način indikator da neraspoloženje odgovornih člаницa prema klubu, koji je podario najveće športske radosti gradu, nije iščezlo padom »jedno-umila«.

Ako netko smatra da tajnik, trener, bek ili centar u Šibeniku-Zagrebmontaži mora imati primanja, pa shodno tome kesu drži zvezanom, to bi se još nekako moglo i shvatiti. Jer, taj i ne mora vjerovati kako su protivnici šibenskog košarkaškog prvoligaša među najslabije plaćenima u ligi. No, zapravo je ravnoduše prema provjerenim podacima da Šibenik ZM ne može bolje organizirati rad s mladima, jer ne može (financijski) osigurati termine u nekoj od školskih dvorana! A riječ je o klubu, koji strši ne samo u šibenskim, već i hrvatskim okvirima po plodnosti svojih inkubatora. Osim crnoputog Toomera, svi protivnici su domovnice osigurali na temelju šibenskih adresa, a širom Hrvatske igra još jedna šibenska selekcija, kojoj bi se teško mogla suprotstaviti i reprezentacija »ostatka Lige«: Kapov, Kelečić, Šarić, Žurić, Cvjetičanin, Popović, Gulin, Kalpić...

Vrijedi li, dakle, Baldekin više od onih mizernih 10 posto?

Ivo MIKULIĆIN

A. Mikulandra

KOŠARKA ANTE MIKULANDRA PREDSEDNIK

Izbornom skupštinom KK »Šibenik-ZM« nakon duge neizvjesnosti, uspješno riješena kadrovska krizaljka na Baldekinu koja navješće vrednije dane šibenskog košarkaškog prvoligaša: Ante Mikulandra novi je predsednik Izvršnog odbora KK »Šibenik-ZM«. Novi predsednik skupštine je Josip Huljev. Izabran novi Izvršni odbor kluba od 9 članova. Usvojen novi statut kluba

su bili šibenski župan mr. Paško Bubalo i pročelnik županijskog Ureda za kulturu, šport, informiranje i prosvjetu Franjo Čeko.

Skupština je između ostalog usvojila novi statut kluba, po kojem na osnovi zakona o športu donesenom 8. listopada 1992. klub iz statusa društvene organizacije prelazi u udruženje građana, kao pravne osobe, odnosno športske organizacije.

Izvještaje o radu Izvršnog odbora kluba, prve momčadi i omladinskog pogona, kao i o finansijsko-materijalnom poslovanju kluba u poslovnoj 93. god. a koji su u cijelosti usvojeni pod-

nijeli su Ozren Nadoveza, Živko Ljubojević, Andelko Matov i Milan Jakšić sukladno svojim funkcijama u klubu.

U svakom slučaju u šibenskom košarkaškom prvoligašu nakon duge neizvjesnosti uspješno je riješena kadrovska krizaljka kluba koja navješće vrednije dane na Baldekinu.

B. ČUBRIĆ

UKRATKO

PORAZ KUGLAČICA

U pretposlednjem dvokolu odigranom proteklog vikenda kuglačice »Šibenke« doživjele su dva poraza u Rijeci. Najprije su poražene od drugoplasirane Rijeke rezultatom 2491:2368, a potom i od Mlade Šibenke s 2476:2350. Nakon 11. kruga Šibenka se nalazi na posljednjem mjestu s 8 bodova, koliko ima i pretposlednji zadarski Poštar izravnog suparnika Šibenke za opstanak u ligi. Ovog vikenda na kuglani Šubićevac (subota) Šibenka se sastaje s Končarom, a u nedjelju 13. ožujka s liderom prvenstva, ekipom Autohrvatske iz Zagreba.

SLAB START ODBOJKAŠICA

Na prvom kvalifikacijskom turniru za popunu Prve lige odbojkašica, koji je odigran u Dubrovniku, odbojkašice Šibenka slabo su startale. Poražene su od domaćina Dubrovnika 3:1 i pulske ekipе Veli vrh s 3:2, dok su nadvisile riječki Kastav s 3:1. Nakon prvog turnira odbojkašice Šibenika su na trećem mjestu s dva osvojena boda. Dvije prveplasirane ekipе s drugog turnira što će biti održan u Puli, 12. ožujka bit će članovi Prve lige. Ekipa Šibenika nastupala je u sastavu: Duilo, Šantić, Brkić, Pilipac, Miodrag, Plenča, Berak, Spahija i Petrović.

DOŠK IZGUBIO BOD

Na startu proljetnog dijela prvenstva 3. hrvatske nogometne lige — skupine jug, nogometari drniškog DOŠK-a odigrali su neodlučeno 1:1 na stadionu Šubićevac u susretu 18. kola s Maestralom iz Krvavca. Nakon 18. kola DOŠK se nalazi na posljednjem mjestu sa 4 osvojena boda. U sljedećem kolu DOŠK gostuje u Komini gdje se sastaje s domaćim Gusarom.

POBJEDA »GALEBA«

U nastavku prvenstva A-2 košarkaške lige skupine-jug, šibenski predstavnici zabilježili su dvije pobjede i poraz. Ekipa Šibenke II poražena je na svom parketu u susretu 17. kola s vodećim trogirskim Šiboprometom rezultatom 82:56. DOŠK - JOLLY pobjedio je Zadra u gostima rezultatom 91:78, a Galeb — Dalmagradnja koja iz susreta u susret čisti sve pred sobom, ni ovaj put nije se dala iznenaditi pa je u susretu s Kaštelanima pobijedila 74:58. Tom pobjedom učinjen je prodor prema vrhu. Nakon 17. kola Galeb DG je na četvrtom mjestu s 28 bodova. S bodom manje na petoj poziciji, nalazi se drniški DOŠK-JOLLY. Šibenik II nalazi se na dvanaestom mjestu (tri pobjede i četvrtna poraza). U sljedećem kolu Galeb — Dalmagradnja dočekuje Solin, Šibenik II dočekuje Sučurac 70, dok je DOŠK-JOLLY domaćin na Gripama ekipi Ploča.

Rade TRAVICA

TENIS

ŠIBENČANI PREKO ZADRA DO STOBREČA

Dvanaestogodišnji šibenski tenisač Stipe Svirčić član TK »Šubićevac« nije uspio osvojiti naslov pobjednika otvorenog teniskog prvenstva Zadra (za dječake i djevojčice do 12 godina) koje je u organizaciji TK »Zadar«, nakon trodnevnog nadmetanja mladih teniskih neda, 12 hrvatskih klubova, završeno minulog ponedjeljka u Zadru.

Svirčić je poražen u finalu glavnog turnira od Marka Despota iz zagrebačkog »Medveščaka« rezultatom 6:2 i 6:3. U konkurenciji 76 natjecatelja (50 dječaka i 26 djevojčica) iz 12 hrvatskih klubova osim Stipe Svirčića na prvenstvu Zadra nastupili su: Marko Meić, Tome Vučenović i Ana Čobanov (članovi TK »Šubićevac«) te Jure Vodopija i Adrijan Pribičević članovi TK »Murter«.

Mladu i neiskusnu tenisku ekspediciju iz Šibenika predvodio je Vedran Štrkalj, međunarodni teniski sudac, (trener u TK »Šubićevac«) koji je istodobno bio i vrhovni sudac prvenstva u Zadru.

Sudjelovanje naših dječaka i djevojčica Ane Čobanov na otvorenom prvenstvu Zadra, prvi je njihov značajniji javni nastup izvan Šibenika. Stoga je na terenu evidentna bila njihova početnička trema, pa je jedan od razloga zašto rezultati koje su ostvarili nisu bili još bolji — kazao nam je Vedran Štrkalj.

Na putu do finala mlađi Svirčić sviđao je Kadoića (Medveščak) 6:2 i 6:1, Baćića (Medveščak) 6:2 i 6:1, te Škarića iz Stobreča istim rezultatom. U polufinalu Svirčić je izbacio Luku Ristera (Medveščak) s glatkim 6:3 i 6:2. No prevelik umor zadnjeg dana prvenstva u kojem je Svirčić (zbog troškova) odigrao čak tri meča u nekoliko sati, poretmet je koncentraciju mlađog Šibenčanina, pa je i razumljiv njegov poraz u finalu.

O tomu što slijedi Vedran Štrkalj kaže: — Ovog vikenda dječja teniska karavana seli u Stobreč na još jedno prvenstvo dječaka i djevojčica do 12 godina. U Stobreču će naš klub nastupiti u istovrsnom sastavu kao i u Zadru. Svi u klubu prezadovoljni su ostvarenim rezultatima, stoga se opravdano nadam da ćemo na otvorenom prvenstvu Stobreč nakon što su naše mlađe teniske nade razbile početničku tremu, ostvariti još bolje rezultate — zaključio je Vedran Štrkalj.

Dodajmo ovome i vijest da je najbolji šibenski tenisač Luka Lakić u Splitu sviđao 6. prvoligaškog igrača Alenu Tomasu, člana TK »Split«, rezultatom 6:3 i 6:3 u pripremnom meču za otvoreno prvenstvo Kvarnera, koje će biti održano sredinom ožujka u Rijeci. Očekuje se da će 16-godišnji šibenski Ivanović na otvorenom prvenstvu Kvarnera bljesnuti punim sjajem nakon intenzivnih zimskih priprema. B.Č.

SPORTSKI VIKEND U ŠIBENIKU

Subota 12. ožujka
»Bijela liga« košarkaške 7. kolo — Šibenik (20 sati): ŠIBENIK

ZM — ZAGREB S.D. Baldekin

A-2 liga košarkaša-jug 18. kolo — Šibenik (16.00 sati): ŠIBENKA DVA — SUČURAC '70 S.D. Baldekin

18. kolo — Šibenik (18.00 sati): GALEB DG — SOLIN S.D. Baldekin

B liga košarkaša (područje: Šibenik — Zadar)

1. kolo — Šibenik (14.00 sati); CROATIA (Stanković) — DONAT (Zd) S.D. Baldekin

Kuglanje za žene 12. krug — Šibenik (16.00 sati): ŠIBENKA — KONČAR kuglana Šubićevac

Nedjelja 13. ožujka

Kuglanje za žene 12. krug — Šibenik (10 sati): ŠIBENKA — AUTOHRVATSKA kuglana Šubićevac

Nogomet — Prva HNL 20. kolo — Šibenik (15 sati): ŠIBENIK — INKER stadion na Šubićevcu (izravan prijenos 2. programa Radio-Zagreba)

M. Bušac

ŽUPANIJSKI VREMENILOV: OŽUJAK 1964. GODINE

O NERENTABILNIM PODUZECIMA

»Na području šibenske komune postoji priličan broj radnih organizacija koje zbog raznoraznih razloga, a najčešće zbog zastarjelosti svoje tehničke osnove, objektivno ne samo da nisu u stanju vršiti prostu već ni proširenu reprodukciju. To su uglavnom one privredne organizacije koje već niz godina jedva vezuju kraj s krajem, to jest rade s gubitkom ili na samoj granici rentabiliteta. To su na primjer: »Jadranksa«, »Dalmacija«, »Drveni kombinat«, »Krka«, itd. S druge strane postoje i određen broj poduzeća koja imaju iljepu perspektivu (na primjer: PALK), ali zbog nedostatka sredstava nisu u mogućnosti da se brže razviju. U oba slučaja se, dakle, radi o nužnosti doinvestiranja: kod jedne veće grupe poduzeća s ciljem da uhvate korak karakterističan za dobre i sposobne privrednike, a kod druge da maksimalno razviju svoju materijalnu osnovu. Proširenjem reprodukcijom stvaraju se, naravno, i veće mogućnosti za povećanje realnih zarada. One se, razumije se, ne mogu jednostavno podizati, ukoliko nisu rezultat povećane produktivnosti i ekonomičnosti. - Navedeno je ulomak iz komentara (napisao ga je u to vrijeme stalni vanjski suradnik »Šibenskog lista« Milan Mudronja) što je objelodanjen pod naslovom »Slobodna sredstva fondova na jedno mjesto«. Iz šibenskih radnih kolektiva objavljeno je i nekoliko zanimljivih vijesti. Tako doznajemo da su se upravo tih dana integrirali građevinska poduzeća »Rad« i »Izgradnja«, te da je »dosadašnje odmaralište« Grafičke u Vodicama preuzeo Jugoslavenski kombinat obuće »Borovo«. Iz izvještaja sa sjednice Savjeta za robni promet šibenske Općinske skupštine čitamo da su u pekari Industrije »Krka« prestale radom dvije stare peći za proizvodnju kruha i peciva, ali se dodaje da je »Krka« sklopila ugovor s tvornicom »Strojna« iz Maribora »na osnovu kojeg će se izvršiti isporuka dvije nove čelične peći i montirati do kraja svibnja. Time će se osigurati kapacitet proizvodnje kruha i peciva od oko 17.000 kilograma dnevno, što će u sadašnjim uslovima, s obzirom na proizvodnju kruha u privatnim pekarama, potpuno zadovoljiti potrebe grada i okolnih turističkih centara«. Autor tog članka je glasoviti tadašnji čestit (i učestal suradnik »Šibenskog lista« Tomislav Dean).

Društveno-politička rubrika šibenskog glasila ne donosi očekivani broj priloga. Tomislav Dean (opet on!) najavljuje sjednicu Općinske skupštine, tu je vijest da je održan sastanak aktivista komunista općine i sekretara osnovnih organizacija Saveza komunista — prisutstvovali su mu Nikola Sekulić, član CK SKJ i predsjednik Kulturno-prosvjetnog vijeća Savezne skupštine Ivo Družić, sekretar Kotarskog komiteta SK i Paško Periša sekretar Općinskog komiteta SK. Nailazimo i na noticu da je Nikola Sekulić posjetio »Stampu«. Tu je i navaja da će Inž. Zvone Jurišić na Javnoj tribini »Srijedom u sedam« održati predavanje »Perspektive razvitka Šibenika u ovoj godini i u sedmogodišnjem planu«. U rečenu rubriku mogao bi se po svoj prilici uvrstiti i članak pod naslovom »Pobuna mornara u Boki Kotorskoj prije 46 godina« kojeg je autor Boris Kale.

Kulturna rubrika »Šibenskog lista« donosi izvještaj s godišnje skupštine RKUD »Kolo« pod naslovom »Organizirati češće gostovanja. Pisac Drago Korda naznačava da je skupštini prisustvovao Inž. Zvone Jurišić, a izabra-

na je nova uprava koju sačinjava jedanaest članova — predsjednikom je postao Šime Škarica, za potpredsjednika je izabran prof. Ivo Llavaković, za tajnika Pero Zlatoper, a dugogodišnjem predsjedniku »Kola« Kreši Crnogači odato je priznanje za njegov dugogodišnji samoprijedgoran rad u tom društvu. Donesen je i zaključak o priprema za turneu po Čehoslovačkoj koja će »uslijediti u kolovozu«. Svišto je i kazati da Branko Belamaric nastavlja pratiti repertoar šibenskih kinematografa (da je osvrte na filmove »Flamanka«, »Pod okriljem noći«, »Kod crnog konjčića« i »Prognavi ljudbavniči«). Glazbeni kritičar Mirko Llavaković tiska osvrte na koncert gitarista Milana Grakklića i među ostalim ustvrdjuje: »Ovom prilikom želimo ukazati na neprikladnost Kazališta kao mesta za održavanje muzičkih priredbi komornog karaktera. Auditorij prilikom svakog koncerta ostaje poluprazan, djele je hladno, tako da se na ovakvim koncertima redovito osjeća nedostatak one neposrednosti i komunikativnosti između slušalača i Interpretatora.« Tu je i notica da je na Lutarskoj sceni izvedena premjera komada »Striko Joško, Zvuk i Uško« zagrebačke spisateljice Vljenje Stahuljak u režiji Ivice Musića. Čitamo nadalje da je dramski ansambl Narodnog kazališta gostovan u Murteru, Lozovcu i Zatonu — prikazani su »Koraci« Marijana Matkovića i četiri slike iz »Doživljaja Nikoletine Bursaća« Branka Čopića. Prema jednoj odluci, sredstvima Fonda za školstvo u vrijednosti od 130 milijuna dinara dovršit će se radovi na Izgradnji osnovne škole na Baldekinu i Pedagoške akademije, a tim sredstvima adaptirati će se i školske zgrade u Rupama, Leškovici, Velikoj Glavi i Tribunu. Svoju redovitu kroniku »Nob 1944.«, Vitomir Gradiška objelodanjuje i u ovom broju »Šibenskog lista«. U toj kronici čitamo da su četnici iz Konjevra upali u Danilo Kraljice i Radonić, pa su u zaseoku Bralcu zapalili 7 kuća, a čitav zaselak opljačkali. Na Javnoj tribini Radničkog sveučilišta Ivo Ramljak održao je predavanje pod naslovom »Teze novog zakona o penzionu osiguranju«.

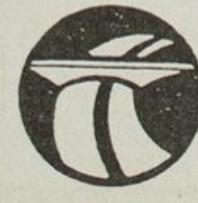
Dopisnik iz Drniša Josip Zagorac priopćava nekoliko kratkih vijesti. Tako saznamjeno da je Stipe Odak, šef Mjesnog ureda Šibenskog električnog poduzeća u Drnišu uz pripomoć upravitelja Osnovne škole u Gracu prof. Matković Dugeca obavio svečani čin puštanja u rad mjesne trafostanice, a održano je i književno veće srednjoškolske grupe koju su vodile profesori Maša Madiraca i Kata Peteržilnik. Dopisnik iz Knina Andrija Matković piše o pripremama za proslavu 8. marta, te o poboljšanju uspjeha učenika u školama općine Knin — tom sastanku prisutstvovali su Miro Kuhač i Paško Palčić. Gradska rubrika donosi članak Mile Mudronje pod naslovom »Opasne igre«. Mate Milišić u podrubrići filatelija objelodanjuje tri kratka članka, tiskana je zanimljiva priča Charlesa Beaumonta pod naslovom »Susjedi«, zabilježen je požar u prostorijama poduzeća »Stolar« te nezgoda jednog libanonskog broda — prilikom pristajanja uz obalu Tvornice elektroda i ferolegura libanonski brod »Giannis« udario je o gat, pretrpjevši veću havariju na pramčanom dijelu.

U prijateljskoj utakmici »Šibenik« je pobijedio momčad »Poleta« iz Zablaća sa 5:2. Navest čemo da je »Polet« nastupio u sastavu Pender, Krčević, Ležać, Despić, Grgas I., Rošnić, Lazarević, Vučković, Čatlik, Grgas II i Grgas III. Zgodite da »Šibenik« dali su Orošnjak, Stanišić i Perasović, a strijelci za Zablaćane bili su Vučković i Despić. Pred oko 500 gledalaca studio je Vukorepa. Takoder, u prijateljskom susretu dreniški DOŠK i »Tekstilac« igrali su 3:3. (Nastavlja se).

J. VESELIĆ

FOTO JULIJA

ekspresno
izrađuje
fotografije za
dokumente
Foto »Julija«
Ul. B. Petranovića 6
ŠIBENIK
Tel. 059/34-633

HRVATSKE CESTE

Poduzeće za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju i izgradnju cesta u Hrvatskoj.
TEHNIČKA ISPOSTAVA ŠIBENIK

MALI OGLASI

Tel. 35-600

PRODAJE se parcela površine 3.500 četvornih metara u Donjem polju, može u dva dijela. Javiti se na telefon 36-838. (270)

TRAVAR uspješno liječi razne vrste bolesti. Zaинтересirani neka se javite na telefon 33-844 (lokal 203). (271)

PRODAJE se pletač stroj »Singer«. Cijena povoljna. Javiti se na telefon 36-838. (272)

PRODAJEM stan u zgradi. Cijena je povoljna. Javiti se na telefon 35-118. (273)

KUPUJEM dvosoban ili trošoban stan. Javiti se na telefon 35-269 od 8 do 14 sati. (274)

MIJENJAM teren sa sredenom dokumentacijom za stan ili stariju kuću u gradu ili ga prodajem. Javiti se na telefon 230-601. (275)

PRODAJEM »JUGO 45« u dijelovima. Telefon 35-412. (276)

TRAŽIM u najam namještenu jednosoban stan s telefonom. Ponude na telefon 28-243. (277)

POVOLJNO prodajem novu osovinku, radilicu, komplet sa klipovima za »Vartburga«. Javiti se na telefon 32-467. (278)

PRODAJEM kuću u Tribunju. Cijena je povoljna. Javiti se na telefon 35-118. (279)

TUŽNO SJEĆANJE
na majku, baku i prabaku

ANKU TOMIĆ

rod. Bratović
26. VII. 1916 — 11. III. 1992.

Prošle su dvije tužne godine otako si otišla putem bez povratka, a nama ostavila praznину, tugu i ljubav kojom si nas darivala. Uvijek ćeš biti u našim srcima, jer voleni ne umiru dok žive oni koji ih vole. S ljubavlju, tvoja kćerka Božica ivec s obitelji. (011)

ZAHVALA

Dana 12. ožujka navršava se mjesec dana od smrti najdražeg supruga i oca

JOŠKA JURKOVIĆA

Dirnuti brojnim izrazima sučuti onih koji su ga poznavali i poštivali, svima koji su nam pomogli u najtežim trenucima i ispratili ga na vječni počinak, uvraćamo dušokom i trajnom zahvalnošću. Supruga i sin s obitelji.

Počivao u miru Božjem!

U SJEĆANJE

Prošlo je šest mjeseci od smrti naše drage supruge, majke, svekove i bake

SLAVKE BRAJKOVIĆ

Živjeti ćeš uvijek u srcima svojih najmilijih.

Suprug Stipe, sinovi Ante i Andelko, nevjesta Irena te unučad Frančka i Željko (010)

U SJEĆANJE

VLADO PETROVIĆ

pok. Šime

9. IV. 1984 — 1994.

SLAVENKA PETROVIĆ

pok. Vlade

13. III. 1993 — 1994.

Dragi naši roditelji, uspomena i sjećanje na vas s ponosom će trajati dok je nas tu. Vaša zahvala na djeca.

Počivali u miru Božjem!

(099)

TRIBA SE UMORITI DA BI SE MOGLO ŽIVITI

vu Amulića poslovni putevi u posljednje vrijeme nerijetko nose u Šibenik i oko Šibenika, »dragog mista sa puno lipih pejsaža.« Kasno navečer prošle subote dok je drago mesto izgledalo k'o sa slike »mrtva priroda«, a malobrojno se društvo stiskalo po rjetko otvorenim kafićima, u jednom smo od njih nas troje, Ivo, njegov menadžer Pero Kozomara i moja malenkost »pravili razgovor«. Pero nas je odmah upozorio da smo ograničeni vremenom jer »triba požurit, provjerit sprave, znaš kako je.«

● Dobro, brzo ćemo pričati. Kažite...

— Ko, Pero i ja?

● Kaži za početak riječ dvije o svom albumu koji će tek ugledati svjetlo dana.

— Neke pjesme s albuma kao što su »Tu me dodirni« i »Kad dođu teški dani« vrate se na radio stanicama kojima smo odasli sin-glicu što smo je napravili. Naslova pjesma, »Zapali stare vatre«, nije se vrtila; ima tu još pet, šest novih pjesama, potom na albumu se nalaze i pjesme koje sam u posljednje dvije godine izvodio na festivalima. Sve u svemu album sadrži četrnaest skladbi, kroz koje smo Tomo Mrduljaš i ja nastojali povući paralelu između onog što smo radili prije osam godina i ovog što radimo sada. »Ti me iz-luduješ« pjesma je stara sedam godina i sada smo je napravili u novoj verziji, u drugom »motu«. Iz nje se najbolje vidi koliko smo napredovali i u kojem smo se pravcu razvijali, tako da bih gotovo mogao reći da mi je to najdraža pjesma na ploči. Jedna od dražih je i »Zapalimo stare vatre« kojom

RAZGOVOR U KAFIĆU

smo htjeli reći; evo, nastavljamo raditi ono što smo započeli. A za počeli smo davno...

● S »Tutti-Fruttii bandom«...

— Od osnivanja »Tutti-Fruttii benda« našavamo Tomo Mrduljaš i ja smo na istoj valnoj dužini.

● S Ninčevićem očito već po-davno nisi. Ninčević je nedavno postao prvim čovjekom »Split-skog festivala«, što misliš tko će imati više koristi festival i glazba od Ninčevića ili obrnuto?

— Vrime će sve pokazati, više nema ograničenja, slobodno se govoriti, sve će doći na svoje.

Teško se otkačiti

● Kako se danas živi od pjesme?

— Triba se stvarno umoriti da bi se moglo živiti od ovoga. U zadnjih godinu dana prešao sam najmanje šezdeset, sedamdeset tisuća kilometara, po Švicarskoj, Austriji, Njemačkoj, bio sam u Kanadi dva puta... Prije rata nismo ni pomisili odlaziti vani budući da se i kod nas moglo dobro živjeti, radili smo po 120 koncerata godišnje...

● Prije je bilo — koliko para toliko muzike.

— Sad je obrnuto.

● Da, i više nema turneja.

— Nema turneja nego odiseja. Ali i kada su se radile velike turneje od njih nije bilo velikog novca. Velika turneja traži veliku organizaciju, a velika organizacija velike novce. Turneje su prvenstveno imale promotivni karakter, a živilo se od ovih manjih sredina.

● Kako je raditi vani, u ino-zemstvu?

— Puno jednostavnije, tamo se ljudi lakše opuste. Sad je i kod nas nešto bolje, vidili su ljudi da nema ništa od jadikovanja i kukanja. Dok sam boravio u Kanadi odlazila sam na neke koncerte, bija san i na slavovima Nijagare, donija san kame-nja sa slapova (smijeh), slušao sam »Duran Duran«, na koncertu je bilo oko sedamdeset tisuća ljudi, bilo je zaista odlično. Da kod nas »Duran Duran« organiziraju koncert vidili bi da publika nije dovoljno opuštena. Mi živimo u vrime velikih frustracija, teško se otkačiti.

● Ipak ljudi ovdje, barem što se Šibenika tiče, rijetke koncerte doživljavaju kao dobru priliku da se »ispušu«. Eto, ti si čest gost ovađnih diskoteka, kakva su tvoja iskustva.

— Ja sam odavde, dijelim sve sa svojom publikom i lakše se sa mnom opustiti nego s nekim tko dode iz sredine koja ne razumije što se ovdje događa. Ljudima je teško prodati neki drugi film, ovdje su ljudi u svom filmu. Vani nemaju briga u glavi, oni na koncerte odlaze s namjerom da se zabave, nije ih briga hoće li potrošiti, što će biti sutra. I što je najvažnije tamo ne-ma ratova i ubijanja i tamo ljudi žive od svog rada.

Sitni domoljubni šverc

● Ima li muzika granica?

— Generalno nema. Vidite...

● 'Ko Pero i ja.'

— Vidiš, o svemu što se dogodilo i događa ja imam stav, to je moj osobni stav. Moja muzika ne-ma stava, ona je za svakoga tko je hoće slušati.

● Kako ocjenjuješ prilike na hrvatskoj estradi?

— Postoje nove snage, nova mladost koja je počela žestoko tući estradom, i koja je udarila smjernice i slušateljima ali i muzičarima. U prošlom je režimu vlast držala ljude koji su oblačili i svlačili domaću estradu, to je vrijeme iza nas. Vjerujem da sada svak može »isfusati« ono što želi, a publika je dovoljno zrela da odluči što će

i pjevačica čija su ponuda te »kafanske« pjesme. Sve je to kratkog dana.

● S ciljem »ubrati« novac i nestati.

— Tako nekako, osobno nikad nisam rezonirao na način — zgrni pare i bježi.

● A takozvane domoljubne pjesme?

— U devedeset posto slučajeva radi se o sitnom domoljubnom švercu. Ne priznajem ni jednog pjevača koji je proizašao iz rata na način da je pisao pjesme tog ka-raktera. Možda ja grijeshim, ali mislim da je puno korisnije bilo odlaziti po ratištima, družiti se s momci-ma. Je, istina je nije bilo unosnije. Pazi, u ovom poslu ima svakakvih ljudi, ali varanja nema, barem ne na duge staze.

Roker i romantik

● Znači li to što nisi otišao iz Splita, da vjeruješ kako ljudi iz ovih krajeva najbolje osjećaju i razumiju tvoju pjesmu?

— Ne znači, nema to nikakve veze. Naprsto u Splitu imam svoj život, svoju obitelj, suprugu Editu i curu od tri godine, Hana se zove, imam svoje roditelje i prijatelje.

● I Peru, kako surađujete?

— Njegove sijede kose najbo-lje ti govore kako surađujemo.

● A ja sam mislila da mu je to od braka. U svakom slučaju ne stoji mu loše. A ti, namjeravaš li što mijenjati na glavi, tu frizuru već dugo nosиш?

Pero: To mu ja isto govorim.

— Šta, da se ošišam nakratko?

Pero: Ne moraš nakratko, gle-da san stare slike »Tutti-Fruttija« šta ih je Zvone slika za prvu ploču. Onda si ima odličnu frizuru.

— Onda san ima i 24 godine... Vidiću...

Pero: Čuj, morat ćemo polako...

● OK. Na kraju, je li Ivo Amu-ić roker ili romantik?

— I jedno i drugo. Roker sam u duši, volim čuti gitaru iza sebe. Doduše ni bas ni bubanj nisu ono što su bili, malo su »nabrijani«, ali to mi odgovara kod ovih brzih stvari. Odgovara mi i ova talijanska novovalna scena, odgovaraju mi laganice, kad pjevam zatvorim oči i zamišljam da sam u pjesmi. Dakle, u duši sam i romantik.

Razgovarala: Linda MILIŠA

NA MARČANOM SUNCU

Prvo proljetno sunce izmamilo je na ulice, livade, uz obalu, ali i na klupe i mlađe i staro. Kupiti dnevni tisak, prolistati na klipi ili krenuti u spizu pa malo zastati da se noge odmore. To što okoliš klupe za predah i nije naročito čist, njima ne smeta. Bitno je da ih sunce ogrije i da po tako lijepom vremenu bace koju »čakulu«. K.R. (Snimio: V. POLIĆ)

JOSIP LAĆA

NEMA MIRA MEĐU MASLINAMA

Knjiga NEMA MIRA MEĐU MASLINAMA hrvatskog književnika Josipa Laća, predstavljena je u četvrtak, 10. ožujka, u Muzeju grada Šibenika. U knjizi su sakupljene priče, zapisi i reportaže o ratnim zbivanjima u Dubravicama, Lačinom rodnom mjestu. Izdavač knjige je Gradska knjižnica Jurja Šižgorića, a knjigu je predstavio književnik Nikola Pulić.

LETICIJA

Zove se Leticija Stanić i 16 joj je godina. Visoka je 180 cm. Pohada drugi razred gimnazije. U slobodno vrijeme bavi se manekenstvom i pozira ljetnim paparazzima.

MAŽORETKINJE

Ime i prezime

Godina rođenja

Škola i razred

Zanimanje

Visina

Adresa

Telefon

Potpis:

Prijave pošaljite na adresu: »ŠIBENSKI LIST« (mažoretkinje) Ulica Božidara Petranovića 3 59000 Šibenik ili ih predati osobno na šalteru u prizemlju od 9 do 12 sati s naznakom: za mažoretkinje.